

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNN

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 26 MARS 1916.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELIN WÄGNER.

Anna Wahlenberg i sitt hem.

FÖRFATTARINNAN TILL "DROTTNINGEN".

"EN FÖRFATTARE GER HVAD HAN HAR att ge i sin första bok, sen kunde han saklöst göras oskadlig" — en sådan uppfattning får man stundom höra förfäktad. Här skall icke diskuteras på hvilka fall inom vår litteratur denna sats kunde tillämpas, man kan dra fram exempel som både bekräfta och motsäga den. En författarbanan emellertid, som företer en afgjord utveckling och som skulle vara glömd, om den afskurits efter första eller andra boken, är Anna Wahlenbergs. Här förekommer intet fall från den unga inspirationen och hänförelsen ned till manér och brödskrifvande, här bevifna vi

mognad och fördjupning och en sländigt ökad konstnärlig samvetsgrannhet.

Mellan den första lilla skissamlingen och den roman, som belönades med första pris i Iduns pristäflan och nu ingår i dess romanbibliotek, ligger en trettioårig skriftställarverksamhet, en rik produktion af romaner, skådespel och sagor. Om Drottningen, som vi våga påstå, är det bästa af alltsamman, så är detta inte händelsevis, det hänger samman med romanens plats inom ordningsföljden. Man kan inte ge ett omdöme, som en författare sätter högre värde på, inte ens om man jämförde honom med

stjärnorna inom världslitteraturen. Ty det betyder, att man ger honom rätt till nuet och framtiden, ser och erkänner resultaten af hans mödor.

Det är naturligtvis inte de som skriva på temperament och inspiration, som förete en sådan utvecklingslinje. Det är snarare de reflekterande, de arbetsamma, de tålga. — Till den kategorien hör Anna Wahlenberg.

Människohjärtat är hennes specialitet. Och människohjärtat är en outförlig skattkammare för den som har sin egen patentnyckel till detsamma. Det finns psykoanalytiker, som undersöka litterära verk så som

de undersöka en patient och använda dem som forskningsmaterial — Anna Wahlenbergs produktion borde vara gifvande. Och omvänt, om hon studerade psykoanalysens standardverk, skulle hon bestämt finna vetenskapligt bekräftade många af sina fynd i själslifvets labrynter.

Redan i sina tidigare romaner och noveller var Anna Wahlenberg en skarp psykolog. Men hennes iakttagelser stodo där isolerade, där saknades hos författarinnan förmågan eller den medvetna viljan att dra några som helst slutsatser af sina egna rön, att finna en syntes. "Underliga vägar" 1887 är typiskt för detta utvecklingsstadium. I "Två slags folk" 1905 har hon vunnit en helt annan behärskning och konstnärlig medvetenhet. Här ställer hon två artskilda människotyper mot hvarandra, den ena är hvad man brukar kalla en stockholmsstyp: den ylliga, hvars godhjärtighet aldrig tål att komma i kollision med själfviskheten och njutningslystnaden och som trifs med sitt lif af tomhet och sken. Den andra — kanske också en stockholmsstyp — är samvetsgrann, blygsam, arbetsam, tålig, föremål för en nedlåtande välvilja från den andra sorten, hvilken, ylligt sedt, har öfvertaget. Men ur ovärldslig synpunkt besegras den och förödmjukas af de små och ringa aktade, hvilka valde den bättre delen. I denna bok ser man tydligt att sympatien gör Anna Wahlenberg mera skarpsynt än antipatien.

"Vid afgrundens rand" betecknar början på ett nytt skede af Anna Wahlenbergs författarskap. Denna bok bär utom bestämningen roman en annan: "tankekedja". Tekniken här är densamma som sedan i "Signild" och "Drottningen". Hela historien afspelas inom en människosjäl. Författarinnan identifierar sig med en människa, ser världen med hennes ögon. Det är icke en vanlig jagroman, där hjälten sitter och berättar för en läsekrets ett förlopp, hvilket han redan öfverblickar. Här drifves händelsen fram med själfva hjärtats slag, allting återges, sådant det ter sig i skeendets ögonblick. Vi se hur författarinnan lärt sig att sofra sitt material. Allt oväsentligt och tyngande har fallit bort, af miljöskildringen återstår blott det nödvändiga sceneriet, kulliserna kring dramat. Det är människohjärtats svåra frestelser och ödesdigra val det här gäller, den grymma kampen, nederlaget, som knäcker själens stolthet, segern, som nästan kostar lifvet. Ingen predikar mindre än Anna Wahlenberg, aldrig lägger hon en tendensreplik i munnen på någon af sina figurer. Hon ger inga regler, bara exempel, men hennes böcker äro läroböcker lika fullt, och hon har nu lärt att välja exemplen så att regeln ger sig själf.

Läsaren, om han tillhör skräet, säger ovillkorligen gång på gång att nej, hvad hon kan sitt yrke! Hon släpper ingen in i verkstaden att titta på verktygen, och de trådar äro osynliga, hvarmed hon rycker i sina figurer. Aldrig har hon lagt fram ett arbete, där intentionen icke jämnt täcktes af förmågan — detta är hvarken förljånst eller fel, hade hon gifvit sig i lag med uppgifter hon icke behärskade, vore hon helt enkelt icke Anna Wahlenberg. Betecknande är hvad hon själf berättat, att idén med "tankekedjor" uppstått som ett utslag af hennes lust att skriva dramatiskt cirka 15 år tidigare än hon vågade försöka att realisera den. Det är sådant man menar med konstnärlig samvetsgrannhet.

Om Anna Wahlenbergs arbeten förefalla så färdiga och afslipade, och ingenting finns där af tvekan, ofullbordade uppslag, eller episoder, som falla ur ramen, så beror nog detta på arbetssättet. Boken tänkes först

klar och färdig, innan pennan sättes på papperet och detta sker på den tid, då de yttre förutsättningarna för koncentration äro störst, under nättarna. Författarinnan har berättat, hur hon stundom som en utomstående ser ett öde stiga upp för sina ögon, utveckla sig och avslutas, utan att hon riktigt kan fatta, att allt detta skett inom henne själf.

Här har talats uteslutande om Anna Wahlenberg och ingenting om fru Kjerrman.

Fru Anna Branting skildrade för flera år sedan sin väninna i Idun och försäkrade då, att hon bar som skyddande förklädnad sitt vackra älskliga yttre, sitt stillsamma och mjuka sätt. Folk missfätkte därför icke hur hon skådade rakt igenom dem och upptäckte alla deras fel och löjligheter. Huruvida hon ännu lefver incognito där uppe i Vasastaden, det vägar jag inte yttra mig om. Kanhända har hon lyckats bibehålla sin popularitet äfven sedan det blifvit vida känt, att hon är en skarpsynt författarinna. Ingen behöfver ju riskera att bli direkt fotograferad, ty sådant gör hon sig aldrig skyldig till.

Fru Kjerrman är en hemkvinna i säkerligen långt högre grad än de flesta Stockholmsfruar. Hemmet är för henne arbetsplats och hviloplats. Hon hör inte till dem som äro med i dagens stridigheter vare sig med sin person eller sin penna. En gång har jag sett henne göra ett inlägg i en dagsfråga, det gällde fredssöndagen. Den som skrivit detta förmådde henne att lofa att arrangera ett fredsmöte vid en badort. Hon gjorde det också med hjälp af andra krafter, men det var tydligen första gången hon "gjorde ett möte".

Men med denna begränsning har hon också kunnat hinna allt hvad hon gjort. Så ha hennes plikter som familjeförsörjare efter hennes mans död harmoniskt smält ihop med hennes lust till idogt författarskap, och hon har ändå räddat undan tid för husmoders- och modersplikter.

Emellertid, dessa rader afsågo endast att beröra den sida af hennes arbete, som tillhör offentligheten. Icke ens i detta afseende har någon fullständighet kunnat uppnås. Två sidor af hennes författarskap, som hon själf gifvit mycken tid och kärlek, men som här icke närmare berörts, är hennes dramatik och sagor. Då en begränsning måste göras, låg det nära till hands att dröja vid det område, där hon gjort sin största konstnärliga insats: den borgerliga psykologiska romanen.

ELIN WAGNER.

De gamla och de unga.

NÄR JAG VAR UNG, TYCKTE UNGDOMEN ej alls om att kallas ung. Då våra ganska tvärsäkra resonement möttes med ett vänligt öfverseende: "Ja, så tänker man i ungdomen; så har jag också tyckt en gång; vänta tills du blir äldre"; då rodnade vi af förargelse. Vi tyckte oss erfarna och mogna; det var ju hela fem år sedan vi konfirmerades; vi ville deltaga i diskussionen på lika villkor och ej som representanter för en särskildt "ungdomlig" åskådning, hvilken kräfde öfverseende. Nu är förhållandet det alldeles motsatta. Nu känna de unga en stolthet, som i ett och annat fall närmar sig själfhörfärfelse, just öfver att vara unga. Ungdomen har blifvit ett positivt värde, så som skönhet, begåfning och förmåga öfverhufvud taget allid varit det. Den pondus, hvarmed man säger: vi unga vilja, vi unga tro, är varm och vacker — och stor. Man kallar sina sträfvanden ungdomssträfvanden, sina föreningar ungdomsföreningar, långt sedan ungdomen i själfva verket icke är så grön. Skulle väl vi ha drömt om att efter konfirmationsåldern kalla en förening, om sådana hade funnits då, ungdomsförening?

Ofta nog finga vi höra, då vi med brinnande stridsifver slungade våra kategoriska påståenden in i meningsutbytet — hvilket då var vanligare som sällskapsnöje än nu — att ungdomen förr i världen visste att den ej visste mycket, och därför lyssnade blygsamt till de äldres samtal utan att drömma om att blanda sig däri. Om den nya ungdomen var min kännedom länge föga intim; men då jag i sällskapslifvet kom i beröring med den, syntes det mig nästan som

om den förbi vår egen oroliga och stridslystna generation återvänt till näst föregående ståndpunkt. Den var artig och väluppfostrad, denne ungdom — visserligen bestrida många detta och kanhända med skäl, men för min del har jag haft tur. De unga blandade sig icke i samtalet, de svarade vid tilltal ja och nej och hvad annat tillfället kräfde, men ej mycket därutöver. Att detta skulle bero på den blygsamhet, våra mödrar och tanter prisade, syntes mig föga antagligt; mera sannolikt var, att ungdomens känsla för oss äldre var en med bitterhet alldeles obemängd ringaktning. Den fann oss hyggliga och snälla nog, men just intet att tala vid; det allvarligare meningsutbytet reserverades för de jämnåriga. Att min slutsats på det hela taget var riktig, vidhåller jag, ehuru jag sedan dess verkligen kommit till tals med ungdom och fått höra åtskilligt om dess syften och idéer.

I vissa hänseenden finnes det en outplånlig motsats mellan gamla och unga — en motsats, som dock lika litet som andra sådana behöfde leda till oförstående, om blott den sanningen vore erkänd att det praktiskt goda aldrig ligger i seger för en princip, utan i jämvikt mellan två motsatta principer. Motsatsen består här mellan erfarenhet och oerfarenhet. I gamla tider stod det fast, att erfarenheten var en absolut vinning och oerfarenheten en absolut brist; nu är värdesättningen snarast den omvända. I själfva verket torde det väl vara så, att båda ha sina fördelar och båda sina nackdelar.

Det som först frapperar oss äldre vid umgänget med de unga, är att de vackra orden ännu betyda så mycket för dem. Frihet, sanning, rätt! Huru ha vi icke sett dem stötta och blötta, till dess hvarje spår af mening försvunnit! Huru ha vi icke sett dem slungade af parti mot parti, och slungade tillbaka som en bumerang! Huru ha vi icke sett dem ställda på hufvudet, inkilade i ordbyggnaden på tvärs och på längs, nedknådade i runda som i fyrkantiga hål — så att de till slut kommit att framstå för oss som ett fyllnadsgods, ägnadt att utfylla bevisföringens luckor. Vi säga till de vackra ordens brukare. "Var god och spill inte bort tiden. Allt det där veta vi redan. Få vi be om fakta, detaljering, precisering? Hvad för en rätt? Frihet till hvad? Och vi tillägga, med ett vemodigt eller ofäligt leende, den sats som blifvit Pilati berömmelse: "Hvad är sanning?"

Det finnes ett danskt ordspråk som lyder så: "Og saa gik forgyllningen av sankte Agnes." Vi ha sett den processen så många, många gånger, att vi fått leda till allt hvad förgyllning heter. Nog finnas de abstrakta begrepp, som motsvara de vackra orden äfven för oss; men de lefva sitt afskilda lif uppe i idéernas himmel. Nog ha de en uppgift, men en rent negativ: som mätare för all den större och mindre orättfärdighet, bundenhet och villfarelse, af hvilka vår värld är sammansatt och mellan hvilka vi måste jämkas, kompromissa och kryssa oss fram.

Men för de unga äro de alltjämt konkreta, vibrerande af mening och strålade af lif, och sankt Agnes' förgyllning är icke nött; den är icke ens förgyllning, utan äkta guld. Hvad vi måste synas dem kalla, de som icke veta att vårt förakt för de vackra orden blifvit bitter just för att vi en gång älskat dem som de. Sade vi dem det, skulle de svara oss hänleende: "Därför att ni svikit dem. Det skola icke vi göra." Nej naturligtvis. Och vi påminna oss den gamle adjunkten i Kiellands novell, som tänker om den unge entusiastiske studenten: "Han bliver akkurat som vi andre." — Og Adjunkten

Resultatet af pristävlingen Iduns fria val.

fick ret", tillägger författaren. Naturligtvis fick han rätt; naturligtvis få vi rätt, vi gamla, helt enkelt därför att världen är sådan, att den skimrande såpbubblan måste sluta som en våt fläck i gruset.

Detta är erfarenhet; men är den verkligen en obefingad vinning? Hvarje handling, som för ungdomen står som ett språng ut i en blå rymd, blir för oss som ett grepp i en trasslig härfva; den tråden kommer att sno sig om denna, och den knuten blir olöslig, o. s. v. — och följden blir att vi handla allt mindre. Vi ha så många gånger sett, huru den föraktade realisten får reda ut idealisternas trassliga härfvor och den beledde källborgaren får betala kalaset, när de upphöjde andarne hållit fest; och när vi därför se idéernas man komma stormande och hugga löst på en verklighet, som han hvarken har blick för eller kunskap om, bli vi mest benägna att säga "Hands off!" Vi se hindren för all handling så skarpt, därför att vi så ofta stött emot dem, och så kommer det sig att vi till sist just icke se något annat än hindren. Vi lotsa fram stat och samhälle sakta och försiktigt, vår noga utprickade led, och det går bra och vi få rätt — i hvardagslag.

Men så komma de stora stunderna i nationernas och de enskildas lif — de stunder då det gäller att säga. Att våga det är oerfarenhetens sak. Det kan hända så sällsamt, att död och undergång resa sig just i den utprickade, den hittills enda säkra farleden, och att räddningen ligger i att ögonblickligt och djärft sticka af — ut på de okända djupen. Då händer det ofta nog att för oss, som ha de många grundstötningarna och skeppsbroten i nerverna, är den utprickade farleden den enda tänkbara, och liksom hästarne, som fly in i det brinnande stallet, styra vi vår gamla väg, äfven om vi med öppna ögon styra undergången till mötes. Är det så, måste stundom den rycka till sig rodet, som aldrig sett en skuta ränna på grund; det kan hända att han fördärfvar oss, men det kan också hända att han räddar oss.

Det är onödigt att här rekapitulera de senaste årens svenska historia. Det var icke ungdomen, som räddade Sverige, ty lyckligtvis kunna äfven mogna män fullt ut känna plikten att i de stora stunderna våga, och ansvaret af att icke göra det. Men då den äldre generationen stod blek och vacklande, därför att vägen ej var den vanliga och vederfagna, då slöt ungdomen upp med flygande fanor och klingande spel. Det är därför den är så stolt att vara ung, därför den på det yttersta i dessa dagar fått ett visst öfvertag och kanhända kommer att spela en roll i modernt svenskt lif.

Det är alljämt en stor tid, en stor och mörk och farofull tid. Alljämt kan den stund komma, då vi ha bruk för det slag af folk, hvilkas blick är skarp för målet och skum för hindren. I det ena slaget af skumögghet så väl som i det andra ligger fara, det är sant; och i "Dexippos", den vackraste lofsång åt ungdomen någon litteratur äger, beder skalden icke heller "gif gossarne makten", utan "gif släktet gosselynne." Detta är emellertid en något utopisk önskan. Hvem eller hvad skulle återgifva gosselynne åt våra riksdagsmän och parlamentariska taktiker, våra affärs- och industrimän, våra jurister och ämbetsmän? Därför kan det lätt hända att de till åren unga, framdrifna af situationens kraf, måste växa till allt större betydelse, och det kan vara

LÄKAREN och HUSMODERN favoriter på äktenskapsmarknaden.

PRÄSTEN och HUSMODERN anses af flertalet röstande bäst skickade att bilda idealäktenskapet.

EFTER ATT FÖRST HA GÅTT OMKRING högarna af insända täflingskuvert och respektfullt betraktat dem, grep sig redaktionen an med att sortera dem. Nu är arbetet fullbordadt, och den gåta dessa trafvar gömde löst.

Våra kvinnliga röstande ha drivvit fram Läkaren till första rummet bland de många karaktärerna och med 779 röster korat honom till Nummer ett. Därefter kommer Officeren, som har första platsen i 217 damers hjärtan. Den tredje är Sjömannen, som fått 163 röster.

Herrarna ha delat sig mellan Husmodern, som fått 235 röster, Kontorskvinnan, som fått 66 röster och Fru Doktorn, som fått 42.

För Idealäktenskapet har föreslagits ett femtiotal olika kombinationer, ty i många former trivdes lyckan. Flertalet röstande, 519 stycken, anse dock, att Prästen och Husmodern ha största utsikterna att bilda ett idealiskt äkta förbund. För Läkaren och Husmodern ha 306 afgifvit sin röst och 237, som se mera världsligt på saken, anse att om Officeren lyckas vinna Arftagerskan böra de båda ha de största utsikterna att bli lyckliga. Vid prisutdelningen ha vi följt de flera gånger angifna reglerna. Den först öppnade röstsedeln för hvarje ny karaktär och hvarje ny sammansättning af idealäktenskap lades å sido. Bland dem fördelades sedan prisen efter röstsedlarnes sammanräkning på dem, som röstat på de tre manliga och tre kvinnliga karaktärer, hvilka fått störst röstetal. På samma sätt förfors med täflan om idealäktenskapet.

Listan på de af lyckan gynnade vinnarna har följande utseende:

Första priset, Ett hundra kronor: Fru Agda Berglund, Kyrkogatan 11, Gefle, som röstat på läkaren;

Andra priset, Femtio kronor: Fröken Svea Magnusson, Göfaverken, Göteborg, som röstat på Officeren;

Tredje priset, Tjugofem kronor: Fröken Agnes Håkanson, Skara, som röstat på Sjömannen.

Den kvinnliga karaktärsomröstningen:

Första priset, Ett hundra kronor: Herr Einar Langenborg, Motala Verkstad, som röstat på Husmodern;

Andra priset, Femtio kronor: Herr F. Johanson, Askersund, som röstat på Kontorskvinnan.

Tredje priset, Tjugofem kronor: Herr Nils Beckman, Observatoriegatan 22, Stockholm, som röstat på Fru Doktorn.

Idealäktenskapet:

Första priset, Ett hundra kronor: Fru Ester Edström, Viksjö, som föreslagit Prästen och Husmodern.

Andra priset, Femtio kronor: Fröken Emma Persson, Falkenberg, som föreslagit Läkaren och Husmodern;

.....
godt att så sker. De gamlas tid kommer nog åter. Icke vår, vi som nu höra till de äldre; men de unga skola åldras äfven de. De skola nödgas gripa sig an med de trassliga härfvorna, de skola efter många grundstötningar nödgas karllägga de okända djupen och utpricka en ny säker farled: de skola tänka på oss och ge oss rätt i mycket. Men det kan hända att både de och vi få anledning att vara tacksamma för, att de i rätta ögonblicket icke visste detta.

ANNIE ÅKERHIEM.

Tredje priset, Tjugofem kronor: Fru E. Bauman, Bålsta, som föreslagit Officeren och Arftagerskan.

Att Läkaren skulle afgå med segern, började vi misstänka redan på ett tidigt stadium. Medan de öfriga äktenskapskandidaterna blott finga en röst då och då, förekom han nästan enformigt ofta på röstsedlarna. Fruar och fröknar, sjuksköterskor och skolflickor röstade på honom. På samma sätt med Husmodern. De manliga röstande voro på det hela taget färre och därför nådde hon icke upp till Läkarens röstsiffra. Men jämfördt med hvad som bestods de elfva andra damerna, vann hon dock en glänsande seger. Dessutom tillkom en ytterligare triumf, hon fick också betyg på att hon enligt flertalets mening måste vara med för att det skall bli ett idealäktenskap af. I hvilken grad Husmodern för detta resultat har att tacka Mogens Lang och den idealbild af henne eller rättare hemmadottern han tecknade med språkets mjukaste glosor är svårt att säga. Det ser nog ut som om de täflande i allmänhet tagit starka intryck af de figurer karaktärsbildhuggaren ställt fram för dem. Ty huru annars förklara två fakta: att läkaren fått flera hundra röster och — författarinnan ingen? Visserligen är läkaren den moderna mänsklighetens förtroendeman, den till hvilken de olyckliga fly med kroppens plågor och själens ångest, och af hvilken man väntar, att han skall bota bronchitis och afveckla familjekriser. Men därifrån och till att i läkaren se den man, med hvilken en kvinna hälst af alla ville förena sina öden är dock ett långt steg. Mogens Lang har emellertid framställt kallelsen som läkarens maka såsom en stor och kräfvande uppgift, belönad af den ljufvaste om än sparsamt utmätta lycka. Och det måtte vara detta våra läsarinns fantasi tjusats af, ty hvilken ung kvinna tror sig inte nu att kunna vara klok, behärskad, takt- och kärleksfullt gentemot den man, hvars enda tillflykt i lefvernets bekymmer hon vet sig vara?

Och omvänt ser det ut som om han skrämt bort herrarna totalt från den arma författarinnan med den fasansfulla skildring han gjort af henne. Hvarför skulle hon annars inte fått ett enda anbud, när Fredrika Bremer hade så många? Redaktionen känner sig nästan upprörd å den försmäddas vägnar. Inte ens "Den öfvergifna" har blifvit öfvergifven, hon och "Samhällsförbättrerskan" ha fått ungefär lika många röster hvardera, dock kunna de inte täfla vare sig med "Kontorskvinnan", som bland andra röster äfven fick Mogens Langs egen, eller med "Fru Doktorn", som uppnådde rangställningen som nummer tre.

Den som delar öde med Författarinnan, på den manliga sidan är Diplomaten, som fått summa en (1) röst, detta kan man väl snarare skylla på den misskredit hvori den europeiska diplomaten råkat efter 1914 än på något inflytande af Mogens Lang. De farliga yrkena skrämra inte damerna, det ser man därpå att Officeren och Sjömannen fått så många röster. Ty vi fillåta oss icke förmoda att damerna röstat på Läkaren, Officeren och Sjömannen därför att dessa herrar äro så mycket borta från sina hem.

Sammansällningarna af idealäktenskapen äro som nämndt många. Ett förslag, som fått många röster går ut på att förena Ämbetsmannen och Husmodern, Prästen och Samhällsförbättrerskan, Diplomaten och Världsdamen, Läkaren och Fru doktorn, Den grånade och Den öfvergifna, Sjömannen och Husmodern, Författaren och Författarinnan. Läkaren och Sportkvinnan äro också kombinationer, som samlat flera röster. Stänk-röster ha fallit på Sjömannen och Glada änkan, Prästen och Glada änkan, Finansmannen och Samhällsförbättrerskan (inte så tokigt). Detta är hvad vi ha att meddela om utgången af Iduns fria val. De skarpsinniga psykologiska slutsatserna behagade den intresserade läsekretsen göra själf.
RED. AF IDUN.

S:ta Birgittaskolan
Linneutstyrlar
Textilarbeten

Regeringsgatan
19-21
Handsydda
linneblusar

KLIPPAN.
Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kopie-
och Tryckpapper
samt kartong.

Ann-Maries upptäckt

ÄR NI FARDIG, FRÖKEN ANN-MARIE? frågade ingenjören i sin vanliga vördnadsfulla ton, men samtidigt med den dröjande betoning på hennes namn, som aldrig undgick att sätta henne i harnesk. Det var nästan som en närgången smekning.... Hvarför kallade han henne förresten inte fröken Hagman liksom han kallade hennes kusin för fröken Löfving?

Ansåg han henne inte tillräckligt fullvuxen, kanske?

— Tackar mjukast, sade hon — men jag kan inte följa med.

— Men, fröken Ann-Marie, ni aftalade ju själf i går...

Hon undvek att möta hans blick.

— Jag kunde inte veta då att, rösten sänktes och tvekade — att jag skulle bli opasslig i dag, klippte hon därefter brådslande af.

Ty ett starkt klampande hördes inifrån, och den väldige herren till Sjösunda steg ut på sin ägande hufvudtrappa.

— Seså, min stumpa! — men annamål tänker du gå i båt i det där söndagsbjäfsset, mullrade han och pekade med spöet på sin dotters luftiga hvita musslinsklänning.

— Nej pappa, jag kan inte följa med, jag mår inte bra.

— Snack! Hvar gör det ondt som värst då?

— Jag har migrän — har sovit så illa i natt.

Patron Hagman kastade en barskt ogillande blick på sitt barn, som i sin ordning adresserade ett snabbt förebrående ögonkast till ingenjören.

— Nå för böfveln, alla kvinnfolk har sina nycker. Man skall bara aldrig truga dem, och Hagman vände henne ryggen, i det han gaf sin gäst en upplifvande dunk på skuldran.

Ann-Marie blef stående en minut på trappan och såg efter dem, medan de gingo lindallén ned mot sjöboden. Hon tyckte att ingenjören tog sig rätt smal och oansenlig ut bredvid faderns jättestalt. — —

Och en suck, som gjorde hennes hjärta heder, höjde kokett det luftiga hvita tyllt öfver hennes adertonåriga barm.

Hon tvekade en minut om hon skulle gå upp på sitt rum och ta med sig "Rosen på Tistelön" som sällskap, men afstod vid tanken på den branta trappan, och dref viljelöst bort mot sin älsklingsbänk vid svandammen.

Efter en lång och kylig maj hade sommaren kommit med ens, med ett par dagsregn som förriddare. Björkarnas ljusgröna löfslöjor glimmade som paljetter mot azurn, när en ljum vindkåre drog som en sällhetsrysning genom dem. De roströda lönnarna strödde sina fjunhängen öfver gångarnas grus, på de oklippta gångarna hade veronica och förgät-mig-nej öppnat sina blyga stjärnögon. Luften var tung af den söta häggdoften och glittrade som af silfvertrådar.

När Ann-Marie slog sig ned på den grönmalade trädgårdsbänken vid dammen och spände upp sitt skära parasoll till skydd för hyn, kommo svanorna glidande mot henne med ett glupskt och igenkännande snatter. Men Ann-Marie skakade sorgset på hufvudet — i dag hade hon sannerligen inte tänkt på att ta med något bröd åt dem.

På andra sidan dammen öppnade sig en vid utblick öfver Sjösundas ägor, där vårsäden stod spädgrön, dikesrenarna voro kantade med kabbelök, och häckar af blommande slån lyste på sluttningarna. Inte långt bort hördes emellanåt ett stilla bråkande och en koskällas fredliga pingel. De nätta stolarstugorna voro nystrukna i cinnoberröd, och allt verkade förnöjd och ostörd idyll — om inte den där långa raden af bruna stakar kommit uppmarscherande på ett snörrätt led tvärs öfver det vackraste gårdet!

Det var hans fel — det var han som kommenderade dem. Det var för att inkräkta på, för att förstöra deras eget gamla Sjösunda som han kommit hit!

En järnväg ... Hon sökte föreställa sig den flåsande ångvagnen, som spydde rök och gnistor omkring sig, kanske svedde af träden och vållade eldsvåda i logarna. Hon ryste vid tanken på allt löst och simpelt folk den skulle draga till trakten, att börja med arbetarna, som skulle trampa ned deras åkrar och ligga med brännvinsflaskan vid di-

kesrenen och sedan... Nej aldrig, aldrig mer skulle Sjösunda bli hennes barndoms gamla fridlysta, leende vänliga Sjösunda.

Ett par stora tårar hade stigit upp i hennes ögon och skymde för blicken. Då hörde hon plötsligt knastrandet af fotsteg på grusgången och skyndade sig att stryka bort dem med näsdukssnibben.

II.

Kusin Thekla stod framför henne och betraktade henne genom sin skafflorgnett. Detta sätt att fixera folk hade retat upp mer än en mot den långa, trettioårs flickan, så mycket mer som hennes af naturen ganska skarpa drag samtidigt antogo ett uttryck af närgånget mönstrande. Men Ann-Marie visste, att kusinen mycket väl behöfde sin skafflorgnett, närsynt som hon var, och att trots allt hvad fadern sade därom, bakom den kanske litet sträfvta ytan klappade ett uppoffrande hjärta af guld.

— Men söta du, utbrast Thekla — är du inte med herrarne på fisketur!

Ann-Marie sänkte hufvudet.

— Nej, Thekla, jag hade ingen lust.

Det blef en paus, hvarunder Thekla satte sig bredvid kusinen, sneglade på henne från sidan. Så småningom sköt hon sin långa magra arm in under Ann-Maries barnsligt runda, och sade med sitt mjukaste tonfall:

— Ann-Marie, vill du inte förtro dig åt mig liksom förr i världen. Det är någonting som trycker dig?

Ann-Marie nickade och svalde, under försöket att tvinga tillbaka ett par nya tårar.

— Du har svårt att fördra ingenjör Asker, säg, lilla Ann-Marié?

Det blixtrade till under imman i Ann-Maries mörkblå ögon.

— Jag ja! Men om jag kunde begripa hur pappa och du också förresten — kan gå och krusa för en person, som kommer hit för att vandalisera vårt hem.

Kusinen smålog, öfverseende.

— Snälla Ann-Marie, du tror väl inte, att det är ingenjör Asker, som har bestämt, att banan skall dras fram den här vägen, eller att det står i hans makt att hindra det.

Ann-Marie sköt ut underläppen som ett egensinnigt barn, hvilket inte vill låta sig öfverbevisas.

— Och hvad morbror beträffar, forlfor den äldre kusinen med något mera skärpa i rösten — är han i grund och botten högst belåten med expropriationen. Det har han all anledning till, så dåliga som skördarna varit på Sjösunda de senaste åren. Nu ger honom staten kanske hälften till af hvad områdena äro värda.

Svaret uteblef alljämt. Thekla flyttade sig ett par af de tunna vänskapsringarna af silfver kring kusinens handled, sade hon:

— Nej, söta Ann-Marie, det där är barnligheter — men du har bestämt något annat skäl att inte tycka om ingenjören?

— Om han bara ville låta mig vara i fred, kom det med en otålig knyck på nacken.

Pellerins Grädd- och Växt-Margarin

ersätta det finaste mejerismör.

af Artur Løller

Theklas pupiller liksom drogo sig samman, medan Ann-Marie höll hufvudet bortvändt.

— Aj aj, sade hon i sin lättaste ton — ja, jag har nog märkt att den stackars Asker är lite verlikt dig. Kanske inte så lite ändå!

— I går kväll sade han mig för andra gången, att han inte kunde lefva utan mig, svarade Ann-Marie lågmäldt.

— Jaså, nå, hvad svarade du?

— Att det fick han nog vänja sig vid, återtog den unga flickan, och plockade sönder ett äppelblom, som dråsat ned i hennes sköte.

— Nej, så du bär dig åt med blomman, Ann-Marie. Nå gick han då sin väg?

Ann-Maries hufvud hade blifvit än djupare framåtböjdt, hennes kinder rödare.

— Nej, han sade att om jag inte tog tillbaka mina ord innan dess, skulle det första fåget gå fram öfver hans lik.

Thekla skrattade, ett litet torrt skratt.

— Nå, det kan man då kalla romantik efter sista modet. Men kalmera dig, lilla Ann-Marie, sådant där säger männen bara.

Nu var det Ann-Marie, som sneglade på kusinen, i en stilla undran om någon man riktaf en dylik vädjan till henne... Men hon undertryckte den och sade blott, med en lätt frossbrytning midt i junigasset:

— Han såg hemsk ut när han sade det.

En tjock humla som sökte sig en ny blomma i äppelträdet, utfyllde under en minut tystnaden som surrandet af en cellosträng.

— Nå, det blir väl ingen annan råd, än att du tar tillbaka ditt nej då, pröfvade Thekla, återigen fingrande på vänskapsringarna.

— Jag kan inte — — —

— Verkligen! Du har inte små pretentioner, lilla Ann-Marie. Ingenjör Asker hör annars inte till de män af hvilka det går tretton nå dussin. Han är beläst och intelligent

utan att verka docerande, vacker utan att vara egenkär — och vet du det är sällsynt hos karlar. Och han har hunnit långt för sina tjugusex år. Du ska få se att han har en karriär framför sig. Både morbror och tant skulle anse honom för ett godt parti.

Men Ann-Marie ruskade på hufvudet. Det lysto till i den andras ögon.

— Stackars Asker, mumlade hon med djup tonvikt, liksom för sig själf, stirrande mot azurn.

— Ja, visst är det synd om honom, kom svaret i klagande ton — men jag kan inte hjälpa det. Eller hur, Thekla, säg.

— Jo. Du skulle försöka bota honom, sade Thekla långsamt.

— Bota honom! Hur skulle det gå till? Jag har ju två gånger tydligt sagt ...

— Först och främst skulle du upphöra att kokettera med honom.

Nu spratt Ann-Marie till som en skrämdekorre, och hennes mörkblåa ögon vändes i häpnad mot kusinen.

— Kok...! Nej, snälla Thekla, det vet jag då verkligen med mig att ...

— Ja, då är det omedvetet. Men du koketterar med honom. Ena stunden raljerar du med honom, ger honom en blick, ett vänligt leende eller någon annan liten favör — andra stunden öser du en kalldusch öfver honom. Det är just det koketteriet, som är kärlekens — draga till och stöta bort om hvar annat.

Ann-Marie satt där halft lamslagen af förundran. Var det kusin Thekla, som talade i denna tonart, med denna erfarenhetens pondus, om sådana saker!

I sitt allra innersta kunde hon till sin bestörtning inte undgå att ge henne lite rätt. Hon hade från början känt sig backfischaktigt smickrad af den stilige ingenjörens beundran. Det var ju så sällan det kom några riktiga herrar till Sjösunda! Och det kunde väl också hända, att hon halat lite i refven emellanåt, bara för att känna efter hur djupt kroken fastnat.

Och inom sig lofvade hon heligt bot och bättring. Det var ju förfärligt om hon ytterligare försvårat de kval hon tillfogade en annan människa — hon som sedan barndomen aldrig kunnat se ett kryp lida!

— Nå, om jag nu är riktigt fjär mot honom hela tiden — tror Thekla då att han — att han upphör att bry sig om mig, — Ann-Marie kände obegripligt nog ett litet styng af saknad vid denna tanke.

— Det är inte säkert. På många män verkar motsåndet enbart eggande. Nej, det fordras någonting mer, lilla Ann-Marie. — II

faut aussi que vous serez dégoûtant, pour lui.

Ann-Maries skära parasoll vippade till.
— Hvad säger Thekla — skall jag inge honom afsmak.

— Just precis. D. v. s. om du verkligen vill — rädda honom.

— Men snälla, hur skall jag då bära mig åt?

Den äldre kusinen log beskt.

— Du skall få se! Kom med upp till mig ett slag.

Ann-Marie lydde nyfiken och med klapande hjärta.

Thekla hade i egenskap af gäst — och hon var dock så godt som permanent gäst på herrgården — det bästa af gafvelrummen, som vette ut åt sjön. Långt ute på den glittrande ytan såg Ann-Marie två små fiskande silhuetter i en snipa...

När Thekla stängt dörren, gick hon fram till Ann-Marie och ryckte af henne den breda spejskragen. Med beskäftiga fingrar lossade hon det skära skärpet, som sammanhöll muslinsklänningen kring Ann-Maries smärta midja, och knäböjande som en sömmerska vid profning, ändrade hon lite här och lite där, tills klänningen föll helt stillöst efter kroppen.

Road som ett barn som blir utklädt, betraktade Ann-Marie sin bild i spegeln. När hon svängde på sig, kunde hon knappt hålla sig för skratt, ty baktill såg hon lika platt ut som Thekla själf — —

— Nu kommer vi till håret, sade hennes garderobière och tryckte henne ned på en stol.

På en minut hade hon med sina flinka fingrar löst upp de båda tjocka kastanjebruna flätorna kring Ann-Maries hufvud, och tog en sax ur sitt syskrin.

Men nu blef Ann-Marie ängslig.

— Nej, inte får Thekla klippa af mitt hår, ropade hon.

— Asch, de var ju bara ett skämt. Nej men, så här ska vi göra.

Och hur hon blötte håret med vatten och knådade till det, lyckades hon få de båda flätorna att krympa ihop till en liten komisk prästgårdskringla långt ner i nacken. Öfver hjässan lade hon en rak bena; och med den våta borsten bearbetade hon håret, tills det låg smetadt åt hufvudet.

Nu måste Ann-Marie gapskratta åt sin spegelbild. Äfven Thekla betraktade med konstnärens tillfredsställelse sitt verk.

— Ja, nu skulle du bara ha en framtid borta också! Det kunde arrangeras lätt nog med en bit gummi.

Men Ann-Marie slog från sig med båda händerna:

— Tycker du inte jag är tillräckligt fasansfull ändå?

— Nåja, jag kan ju i stället låta honom förstå att du har lösfänder.

— Merci, chère amie — Ann-Marie kysste på fingret åt kusinen. Men nu klingade hennes skratt lite tvunget.

III.

Kvällen, som följde på denna händelserika dag i Ann-Maries lif, blef lika ljuf och sval som middagsstimmarna varit tunga och heta.

Middagen, ja. Hon hade behöft anlita hela sin själfbehärskning för att se lugn och obetsvärad ut, när hon gjorde sin entré vid kusinens arm.

— Hvad jäkeln nu då! hade patronen utropat — har du glömt mössan, när du badade, min tös, du ser ju ut som en slickad gris i hufvudet.

Men den lilla fru Hagman, som var sjuklig, hvitnad i förtid och för länge sedan upphört att fästa någon vikt vid denna världens ting, betraktade sin dotter med en blick af mildt gillande.

På ingenjören vågade hon inte se. Men några gånger under middagen kände hon ett förstulet ögonkast från hans sida, och blodet brände henne i kinderna.

Man pratade om den lyckade fisketuren, om de stundande valen och om den skandal som en ung författare gjort med en satirisk bohëmeroman vid namn "Röda rummet". Ingenjören tog boken varmt i försvar, såsom talangfullt skriven och berättigad i det mesta, gentemot patron Hagman, som utan att ha läst boken, dundrade mot dess oblyghet och den nya tidens samhällsupplösande tendenser. Asker fick emelertid en oväntad bundsförvant i Thekla Löfving, som noga följde med tidens både litterära och politiska företeelser. Hon sekunderade ingenjören både energiskt och sakkunnigt och parerade ett af patronens klubbslag med en sådan fyndighet, att hon fick skrattarne på sin sida.

Öfverhufvud hade inte Ann-Marie på länge sett sin kusin så upprymd och till sin fördel — och inte heller hade hon vetat att Thekla var så frisinnad i erotiska frågor!

Äfven ingenjören tycktes i dag se på henne med nya ögon. När kaffet som vanligt vid vackert väder serverades på terrassen, blef han stående med sin kopp bredvid fröken Löfvings stol, liksom han förut haft för vana att uppvakta Ann-Marie. Och de blefvo

allt ifrigare inbegripna i ett samtal på tummanhand.

Fram på eftermiddagen kommo prästgårdens ungdomar på besök. Man roade sig med krocket och ringkastning ute på gräsplanen; när det började bli enformigt, föreslog patron Hagman änkleken. Han tyckte nämligen om att visa, att han ännu kunde springa så godt som någon tjuvåring, trots sin jättelika stoffhydda.

Ann-Marie hade blifvit änka; och när hon ropade "sista paret ut", såg hon att det var ingenjören och Thekla. Hon ville inte ta i Thekla, hon hade liksom fått en plötslig nästan fysisk motvilja för henne. Hon försökte därför genskjuta ingenjören. Men han gjorde tydligen sitt bästa för att återförenas med sin moitié; och Ann-Marie, som inte beräknat förändringarna i sin klädsel, snubbade plötsligt öfver sin kjol. I det hon föll, såg hon hur paret skrattande flögo i famnen på hvarandra — och sannerligen, blef inte Thekla stående en half minut minst i denna ställning medan de andades ut.

Han kom inte ens fram att hjälpa henne upp, allesamman bara skrattade åt missödet och ingen frågade henne, om hon gjort sig illa.

Med gråten i halsen förklarade Ann-Marie att hon skadat sin fot och inte kunde vara med längre.

Därpå gick hon upp på sitt rum och rullade ned gardinen, men genom gardinspringan betraktade hon de lekande nere på planen. Att han kunde! Så som Thekla såg ut. Aldrig hade hon förefallit henne plattare och kantigare, aldrig hade det förgrämda draget vid munnen varit så hvasst. Hon såg ju ut att vara 40 i stället för 30. Och när hon sprang med kjolen lyft till knäna!

Ann-Marie gick bort, kastade sig på sin inventionssoffa, och snyftade af en förargelse, som hon inte själf förstod.

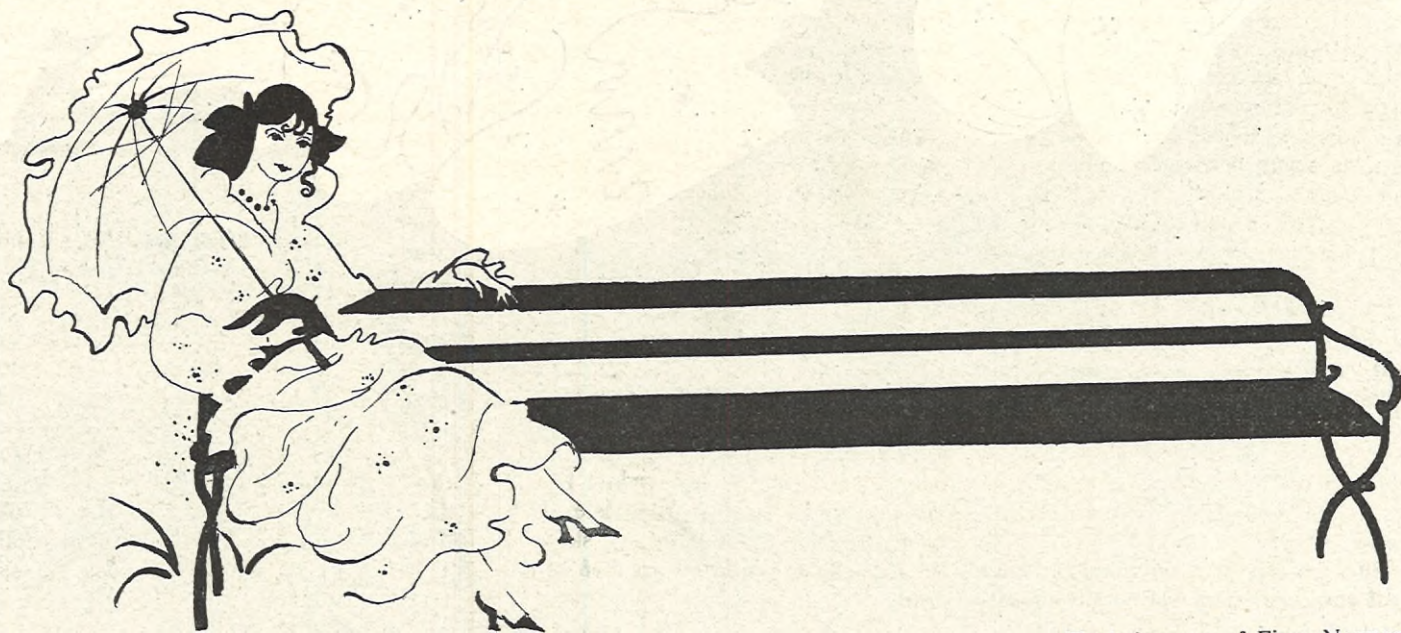
Att hon kunde vara svag för honom, det kunde man ju lättare —! Aha!

Med ens slog en tanke ned i Ann-Marie.

Hon var offer för en nedrig krigslist. Thekla ville själf ha ingenjören. Men det skulle åtminstone bli osanning!

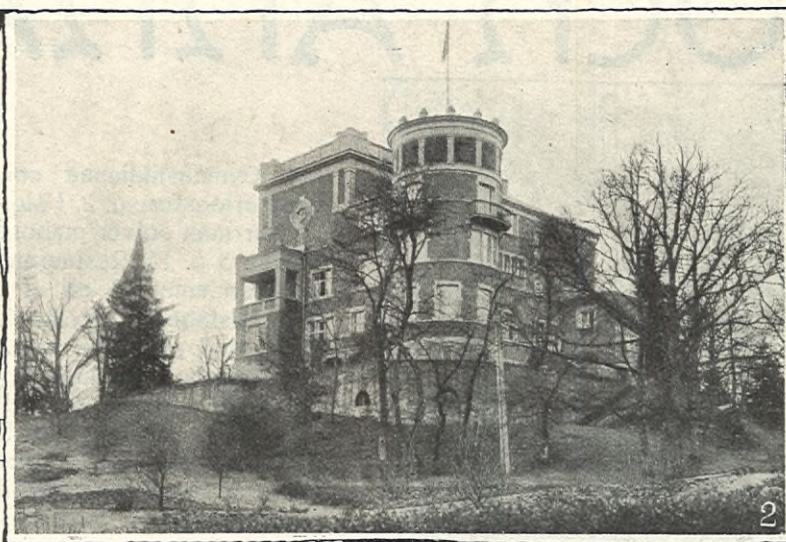
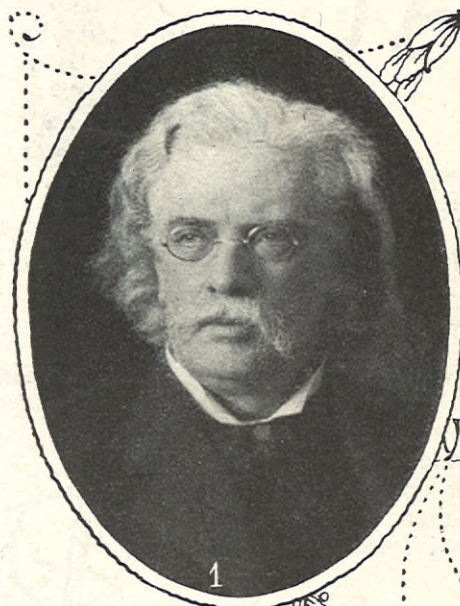
Och Ann-Marie for bort till spegeln, doppade näsduken i eau-de-cologne för att ta bort tårarna, fick tag på pudervippan, friserångern och hela sin lilla arsenal. —

Samma dag stationen stod flaggsmyddad för att mottaga det första låget, var det äfven fest på Sjösunda herrgård. Husets unga dotter vigdes vid den, som utstakat den nya banan.

(Teckningarna af Einar Nerman.)

En miljongåfva till den matematiska vetenskapens fromma.

SVERIGE ÄR DONATIONER-
nas land, fastslog redan Gustaf
Sundbärg. Nu har åter en stor
donation blifvit gjord och kunn-
gjord, denna gång dock ej i väl-
görande syfte utan till vetenska-
pens befrämjande. Professor
Mittag-Leffler och hans maka, fru
Signe Mittag-Leffler, ha nämligen
på professorns 70-års dag
donerat makarnas hela förmögen-
het, däri inbegripen den ståtliga
Djursholmsvillan med dess väldi-
ga matematiska bibliotek, till en
skandinavisk matematisk stiftelse.

Gåfvan är icke blott gifven till
Sverige utan till alla de fyra
nordiska länderna. Det är den
högre matematiska forskningen
inom dessa länder, som den nya
stiftelsen vill gynna dels genom
vård och utveckling af profes-
sornas matematiska bibliotek, som
skall stå öppet för forskare dels
genom utdelande af stipen-

dier och utmärkelser åt unga
matematiker. Göres någon stör-
re matematisk upptäckt hvar
som helst i världen, skall den be-
lönas med ett pris. Centrum för
stiftelsen skall vara en förestän-
dare, till denna plats skall utses
en matematiker af hög rang.

Det är professorns önskan att
kunna stimulera den matematiska
forskningen och därmed också
utföra en patriotisk gärning. Ty
ett land, där den rena matemati-
ken står högt, uppfyller en kultur-
uppgift, som gör det skattadt och
äradt öfver världen och bevisar
därmed sin rätt att lifva.

Svenskarna ha ju — för att
hålla oss till dem — en naturlig
matematisk begåfning, och när råma-
terial finns har man därför rätt att
tro, att donationen skall fylla
den uppgift, som den berömda
matematikern afsedt.

1. Professor G. Mittag-Leffler. 2. Den Mittag-Lefflerska villan å Djursholm. 3. Professorskan Signe Mittag-Leffler. 4. Öfre biblioteket.

En interpellation till förslagsställarna.

MODERATA KVINNOFÖRBUNDETS SKRIF-
velse till Kgl. Maj:t om obligatoriska hemvårds-
kurser verkar, åtminstone i den korta redogörelse
som Idun meddelat, följande summarisk och in-
nehåller åtskilliga dunkla och ouppklarade punk-
ter, öfver hvilka dock förmodligen förslaget ger
upplysning för dem, som läst det i original.

Den första fråga man gör sig är gifvetvis den-
na: Om kurserna skola förläggas "i åldern
mellan 13 och 18 år omedelbart efter
skolgångens avslutande", betyder icke
detta att de s. k. öfverklass- och underklass-
flickorna i stället för att sammanföras obevkligen
förbli skilda åt som de varit det förut, så väl
skilda, att inte ens af en slump det kunde tänkas,
att de komme tillsammans i en kurs. Ty då den
ena klassens flickor sluta genomgående skolan
vid 13, 14 år och den andra vid 17, 18 — kan man
inte tänka sig något effektivare sätt att skilja
dem åt än genom att förlägga kurserna vid
skolans slut. Och hur är det tänkbart, att samma
kursplan skulle med någon fördel kunna använ-
das vid undervisning af t. ex. 14-års böndflickor
och 18-års stockholmsstudentkor? Likväl före-
kommer ingen antydning, så vidt man läser Idun,
om att Moderata kvinnoförbundet tänkt sig några
afskuggningar i kursplanen efter elevens olika
utvecklingsstadier.

Det förefaller också som om förslaget bure
prägel af att vara utarbetadt vid en stockholms-

"Obligatoriska hemvårds- kurser?"

gata och därför icke toge hänsyn till de svårig-
heter vid den praktiska tillämpningen, som de
stora skilligheterna mellan de olika delarna af
Sverige medföra. Hvad öfre Norrland behöfver
är något så oerhördt olika mot hvad Skåne be-
höfver, att det förefaller orimligt att sitta på
förhand och dela upp fiden för de olika läroäm-
nena, platser för undervisningen och lärarekrafter
efter samma schema öfver hela landet.

Förslaget att använda ålderdomshemmen är
ganska intressant, men ger också anledning till
undran. Mena förslagsställarna endast de ny-
byggda, moderna ålderdomshemmen med bildade
föreståndarinnor och hur många äro i så fall
dessa? Eller tänka de på våra gamla vanliga
fattighus? Det skulle vara värdefullt att veta, för
fattande af ståndpunkt.

Hvad barnavården angår, så är det nog många,
som med undertecknad fastnat för ordet teore-
tisk. Är det verkligen meningen, att när det
gäller en så genomgripande nyskapning, som drar
en så orimlig apparat och så dryga kostnader,
man skulle nöja sig med endast teoretisk under-
visning just i ett af de viktigaste, eller det viktiga-
aste ämnet? Hvilka äro de skäl, som afhällit
förslagsställarna från att yrka på praktisk barna-
vård?

I själfva verket förefaller det som om för-
slagsställarna, när de uppgjort sina planer, likaväl
kunde kostat på sig att föreslå en verkligt grund-
lig och rationell och verksam utbildning utan
tanke på kostnaderna. Ty hvad regering och
riksdag i dessa tider lära vara sinnade att be-
stå den praktiska kvinnliga utbildningen blir i alla
fall tydligen så litet, att tanken på obligatoriska
hemvårdskurser f. n. är dödsdömd. På sin höjd
kan man hoppas på en utvidgning af redan befint-
liga läroanstalter med frivillig tillslutning.

Rika tillfällen till god utbildning och ett kraftigt
arbete på att få de unga flickorna — och deras
mödrar — att inse, att de för sin egen framtids
skull böra begagna sig däraf — det är väl hvad
som f. n. ligger inom möjligheternas gräns att
uppnå.

HUSMOR.

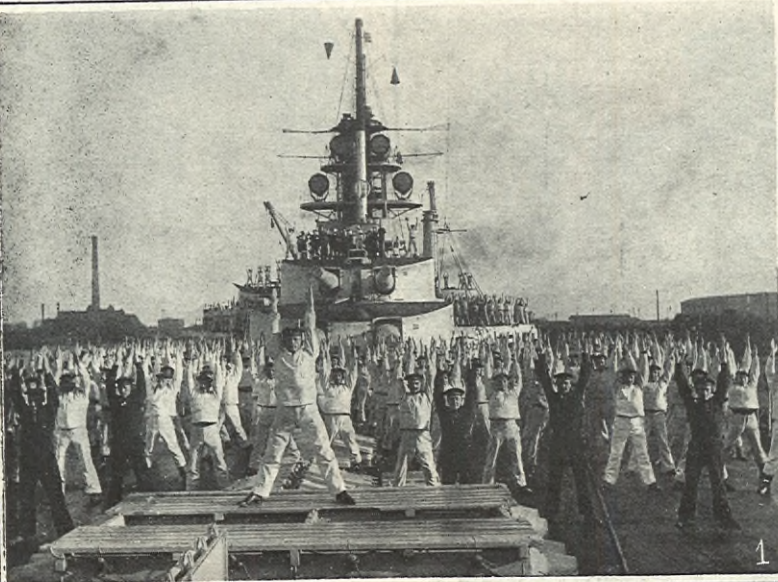
Utställning kvinnorna från allt offentligt arbete!

OBLIGATORISKA HEMVÅRDSKURSER HA
blifvit ett nytt påkalladt ondt behof på grund af
kvinnornas och hemmens förslappning, kvinnornas
tilltagande lust för deltagande i arbeten utom
hemmen och männens fega reträtt, när de bort
hålla kvinnorna stängna vid denna deras framfart.

En dylik kräftskada botas säkrast genom mot-
giftet: Utställning kvinnorna från allt offentligt
arbete och uteliv på offentliga lokaler, och vi ha
våra hem i helgd och våra döttrar i hamn hos
mör. Reflexionerna göra sig själfva.

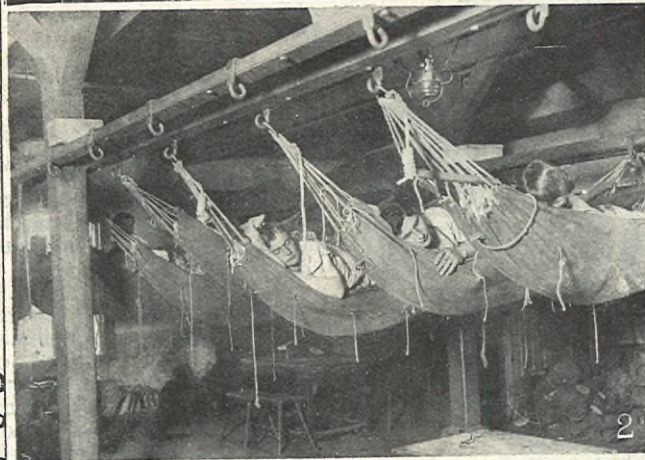
EN VIRDE.

ETT OCH ANNAT

1

1. Gymnastiktimme ombord på ett tyskt örlogsfartyg. 2. I Morfei armar eller hur man sover ombord på ett slag-skepp. 3 o. 13. Restaurangen och operationsrummet på ett af de nya tyska lasarettstågen. 4. Ryska fångar sysselsatta med att skala potatis. 5. Bakom den franska stridslinjen i Verdun. Maten skall utdelas. 6. Gata i Lissabon med hiss i fonden, som förmedlar trafiken med de högre liggande stadsdelarne. 7. Portugisisk militär och portugisiska folktyper från Lissabon. 8. Vinteridyll i Champs Elysées i Paris. 9.

2

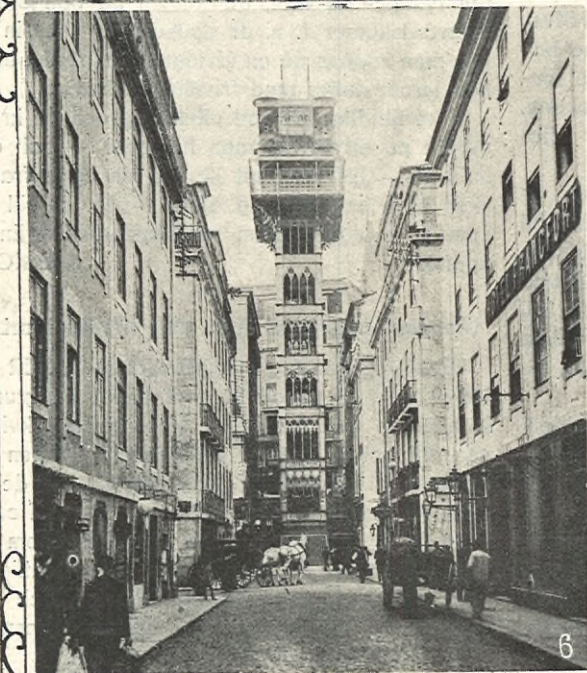
3

4

5

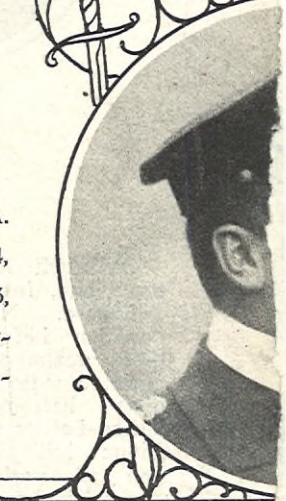

6

7

1, 2, 14. A. Grohs. 3, 4, 6, 7, 9, 11, 13, 17, 18. Berliner Ill. Gesellschaft.

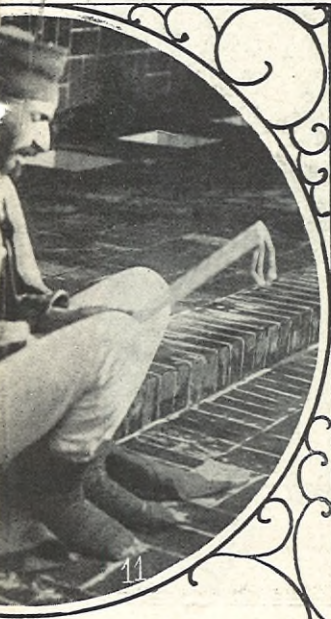
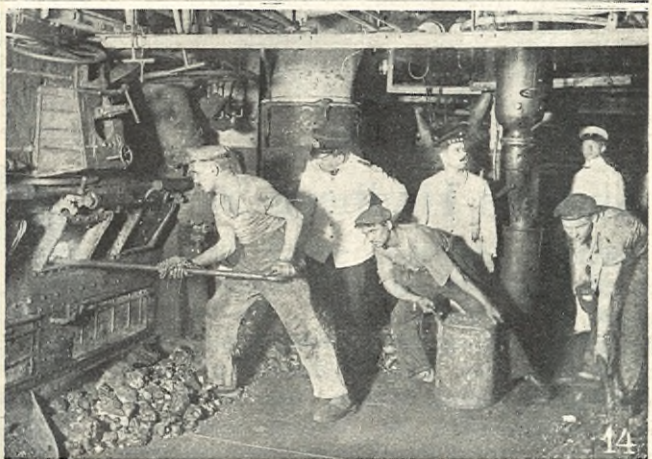
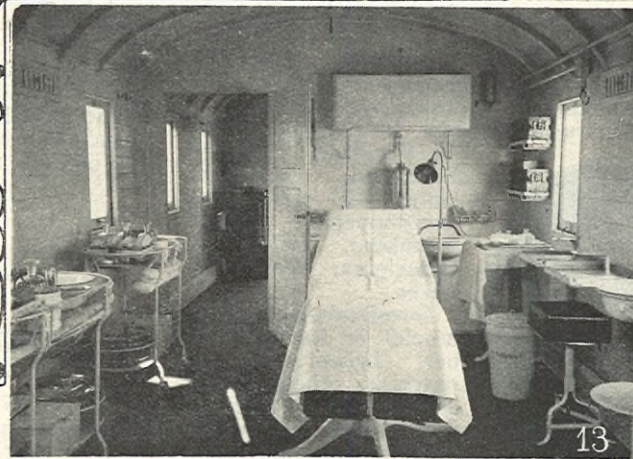
FRÅN KRIGSLÄNDERNA.

Grefve Dona-Schlodien, den ryktbara tyske hjälpkryssaren Möwes kapten. 10. Torget i den macedoniska staden Veles, som fallit i centralmakternas händer. 11. Fångnen muhammedan läsande i koranen. 12. Patrullaflösning i Dolomiterna. 14. I ångpannerummet på ett tyskt örlogsfartyg. 15. Portugisiska soldater vid sina köksbestyr. 16. Portugisisk ungdom trampande vin till musik. 17. I väntan på de senaste krigsnyheterna. Scen från Lissabon. 18. En fältgrå och hans kompanihund på återväg från torgsbesöket.

5, 8 Meurisse.
10, 15, 16.
Leipziger
Presse
Büro.
12. Koch.

Armén som kvinnornas arbetsgivare.

ARMÉN ÄR EN STOR ARBETSGIFVARE FÖR kvinnorna. Men hittills har Intendenturen och kvinnorna inte haft direkt med hvarandra att göra Arbetet — och betalningen — ha langats mellan många händer, innan det nådde till arbeterskan. Med den påföljd naturligtvis att hon fick nöja sig med ytterst litet betalt för arbetet.

Men för en gångs skull kunna vi konstatera ett ondt som har något godt med sig. Ett nytt system håller under kristidens tryck på att arbeta sig fram, och det har varit kvinnlig duglighet och energi förbehållet att härvid göra den stora insatsen. Armén har nämligen åt Drottningens centralkommittés beställningskommission öfverlåtit flera väldiga leveranser af underkläder, lakan, handdukar och sängklädesvar, och kommissionen har därvid fått tillfälle att pröfva ut ett nytt för alla parter fördelaktigt system, hvars grundprinciper äro: arbetet utdelas till arbeterskorna med anlåtande af minsta möjliga mellanhänder till arbetsbehöfvande kvinnor genom arbetsförmedlingar öfver hela landet. Genom kontrollen på arbetet söker man medvetet att uppföstra arbeterskorna till en skicklighet, som kommer dem till nytta vid framtida arbete, så att kommissionen kan kallas "en syskola för hela landet." Och till slut: driftkostnaderna inskränkas till det minsta möjliga, för att arbeterskan må få det mesta möjliga af den summa, arméförvaltningen förbundit sig att betala.

Beställningskommissionen tillsattes i juni 1915 och består af följande medlemmar:

Häradshöfding H. Lettström, hoffröken H. L. af Segerström, fru Anna Linder, fru Elin Linder, major Wickland, syssloman Zetterlund, (representanter för armén och landstormen), direktör Wennberg, fröken K. Hesselgren, fröken E. Asker.

Föreståndarinnan för arbetet är fru Elin Linder, bekant för sitt energiska arbete i Röda korsets kvinnoförening, som nu fått rik användning för sin arbetsförmåga och organisations-talang på detta nya område.

Det är inte småsaker det här gäller. För land-

stormen har kommissionen förmedlat 36,000 plagg, för arméförvaltningens intendenturdepartement 84,000 plagg samt 300,000 lakan, handdukar, put och madrassvar. Dessutom för svenska Röda korsets konvelescentanstalter 16,100 plagg och till alla tre gemensamt 63,500 par strumpor.

En stor del af detta är redan levererat, och alla leveranserna skola vara klara den 15 maj.

Icke allt arbete dock är hemarbete. En del utföres på Kvinnornas uppståds verkstad i Schar-taus öfvergifna handelsinstitut på Fjällgatan, som Uppstådet disponerar — dock tyvärr ej längre än till i maj i år. Det är från denna verkstad, som vår bild är tagen. Denna verkstad har vår yrkes-inspektris, fröken Kerstin Hesselgren, riktigt un-

der sina egna händer. Där förekommer också för det första en ackordsaflöning, enligt hvilken en arbeterska kan komma upp till 3 kronor om dagen. Vidare kostnadsfri välling om mornarna och kaffeservering till självkostnadspris. Här har också fröken Hesselgren införd de ur både hygienisk och estetisk synpunkt förträffliga små bom-ulssmössorna. Föreståndarinnan för arbetet är fröken Efty Asker. Fabriken har elektriska tillskäringsmaskiner, elektriska symaskiner och knapphålsmaskiner. Alla dessa hundratusentals knapphåls sys nämligen för maskin, äfven på de plagg, som lämnas ut till landsorten.

Landsortsexpeditionen är belägen i gamla Vetenskapsakademiens hus. Dit komma mitals med väfvar, där tillskäras alla plagg med elektrisk maskin. Där buntas sedan alla delarna till hvar plagg tillsamman, räknas och skickas ut i landsorten, till Sveriges landsbygds arbetsförening, Kvinnornas uppståd i olika städer och hjälpkommittéer i Stockholms förstäder o. a. Här tages också det färdiga arbetet emot, plaggen räknas, besiktigas, förses med knapphål och skickas till arméförvaltningen. Frivillig arbetskraft deltagar pliktfröget i detta arbete. Hela den dryga fraktexpeditionen skötes af general Silfverstolpe.

Hvad som för framtiden kan bli permanent system af hvad som igångsattes under tryck af kristiden är ännu svårt att säga. Leveranser i sådan utsträckning som nu är fallet förekomma ju heller icke under normala tider. Men det kan tas för gifvet att en återgång till det gamla systemet från det nya — som oafsedt sina sociala förtjänster har de af planmässighet och centralisation — är utesluten.

Får det för båda parterna hedrande samarbetet mellan intendenturen och kvinnorna pågå lika förtroendefullt som hittills, så lär beställningskommissionens samhällsnyttiga verksamhet snarare ökas än minskas.

FYREN.

DÄR BLANKER EN FYR, DEN TINDRAR
så klar;

den lyser och leder i natten,
när bränningen yr och stormen far
öfver vida och vreda vatten.
Och seglaren styr dit skenet drar
och ler, där han står vid ratten.
Ty från äfventyr han vet att han har
en hamn därbakom i gatten. —

Men händer en natt, när hafvet går
med rykande skum öfver brotten,
fyren är släckt, att svar han ej får
på de ängsligt dånande skotten;
han kramar sin raft likväl, där han står,
och leende möter han lotten,
som till slutmål blef satt. — Ty han vet, att
han når
en hamn ock därnere på botten ...
HENRIK ULLMAN.

Flodin foto.

Augusta Lindberg 50 år.

AUGUST LINDBERG SKREF EN GÅNG på ett porträtt af sig själf i stället för sitt namn: "honom känna ju alla". Om hans fru, Augusta Lindberg, skulle man kunna säga precis detsamma. Hennes känna ju alla, som öfverhufvud känna teatern, hon har nu vid sin femtioårs-dag en 34-årig teaterbana bakom sig, däraf de sista 18 åren vid Dramatiska teatern, under hvilken hon varit flitigt i elden och-kreerat en mängd roller. Hon var i sin ungdom Ofelia, hon är nu Hamlets mor — det är en utveckling, som tiden medför. Men hennes teaterbana be-tecknar också en annan utveckling, den i konstnärlighet och teknisk fulländning. Som hennes senaste stora roll får väl betraktas Laura i Fadern, för hvilken prestation hon fick mycket bifall. Från en period längre tillbaka minns man en annan Strindbergs-figur, Henriette i Brott och Brott. Framgången i dessa roller visar smidigheten hos skådespelerskan, ty egentligen tyckas sådana typer ligga långt från hennes öppna, ljusa, godhjärtade naturell.

Fru Lindberg har ingenting af primadonna-fasoner. Hon är inte nödbedd, när man ber om hennes medverkan för något af de goda ändamål hon intresserar sig för, det må vara kvinnans rösträtt eller fred, och hennes utmärkta uppläsning har mången gång varit glanspunkten vid möten och soaréer.

För öfrigt är hon huslig och borgerlig, som ofta konstnärer äro i motsats till hvad de ha rykte om sig att vara. Dock finnes hos henne den abandon, som alltid kommer att hålla henne ofvanför de dagliga bekymren och bestyren.

Som kamrat är hon afhållen af alla, och hon firades också grundligt af kamrater, släkt och vänner på sin 50-årsdag.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

Elin Linder.

Kvinnornas uppståds verkstad.

FÄDERNAS ARF.

BERÄTTELSE AF
MARIA JOUVIN.

RÖDHOLMS GÅRD LAG VID EN AF Mälarens många vikar och från en i den ensliga sjön utskjutande udde såg man vid klart väder Gripsholms koppargripar mot den blå himlen.

Det var i början af 1800-talet som herr Joakim Rööd rådde om gården, och han rådde äfven om ett par mindre säterigårdar österut på Enhörnalandet. På ett af epifafierna i Enhörna kyrka stod att läsa att han i rakt nedstigande led härstammade från ländermannen Joakim Axel Rööd, som gjort russtjänst under konung Kristoffer, och Rödholm hade sedan den tiden oföränderligt gått i arf inom den Röödska släkten.

Joakim Rööd var inte släktkär, så mycket mer var han fästad vid sina jordiska ägodelar, men mest af allt älskade han torfvan, som sett förfäderen födas och dö och där de lefvat och verkat hela deras lif, och där han själf inom en framtid, som ej var alltför aflägsen, nära nog trampat ut en mansålder. Och hans sinne och tankar voro alltid starkt fängslade af att det hela skulle skötas med så stor omtanke och uthållighet som möjligt, och han for ofta omkring till sina utgårdar för att se till att ingenting vansköttes. Till följd häraf var herr Joakim mycket på rörlig fot och ortens befolkning mötte honom öfverallt på vägar och stigar. När vädret inte var hårdt, seglade han, men han var rädd för sjön allt sedan han varit nära att mista lifvet vid en färd till utgården Horn, en liten obetydlig gård invid sjön, hvilken sedan urminnes tider hade haft sina betesmarker och skogs-lotter på ett egendomligt sätt intrasslade bland bonden Larson Träsk's ägor. Olycks-tillbudet hade gått till på det viset att båten utan någon begriplig anledning tagit in vatten och börjat sjunka, och hade inte en fiskare, som var i närheten, kommit till herr Joakims hjälp, så hade han inte kunnat bärga lifvet, då han inte var simkunnig. När båten sedan blef upplagen ur sjön, befanns det att någon borrat hål i båtbottnen och fyllt det med lös dref, hvilken under farten drifvits undan af vattnet.

Händelsen gjorde ett outplånligt intryck på herr Joakim. Han visste inte att han hade ovänner. —

Joakim Rööd hade en son och en dotter. Sonen låg i Tyskland för studier och dottern var gift med en förrådsförvaltare på ett regemente i Stockholm. Sonen hade inte varit hemma på flera år och dottern såg han blott under några korta sommarveckor, då hon kom ut till Rödholm för att hämta landtluff. Med tiden blefvo dock hennes besök allt färre, då hon fann lifvet på det ensliga Rödholm för tyst. Ensamheten och bristande förbindelser med den yttre världen gjorde Joakim Rööd tämligen osällskaplig; den enda människa han egentligen trufdes och kom tillsammans med var dåvarande prästen i Enhörna, mästern Jon Blasius. —

De första åren sonen var utomlands voro breven ifrån honom ljuspunkterna — de små solarna, som lyst upp ensligheten för herr Joakim, ty breven innehöllo alltid så många planer och förslag till förbättringar för Rödholms bästa, och Joakim Rööd trodde med bergfast öfvertygelse att hans lufs stora idé — fasthållandet vid den månghundraåriga traditionen att allt på Rödholm med underlydande gårdar skulle förbli orubbadt — äfven skulle få sin målsman i sonen. Joakim Rööd kände sig vid tanken härpå fyllas af en lugn och stilla glädje, och han glömde bort

anslaget mot hans lif, som annars ofta föresväfvade honom.

Längre fram på Enhörnalandet i öster låg en bra gård, Walburgsholm. De båda gårdarnas ägor stötte intill hvarandra, och den unga arftagerskan, fröken Sofie von Walburg och herr Axel Rööd voro från barndomen bestämde för hvarandra, ett parti, som högeligen glädde Joakim Rööd, ty på det viset skulle hela Enhörnalandet komma i släkten Rööds händer. Men här må sägas att Joakim Rööds tankar sysslade aldrig med att förvärfva — han ville endast behålla — ej mista något af hvad han ägde. Men han ansåg det som en stor lycka att sonen funnit sin brud här ute i hemtrakten och därigenom så mycket säkrare blef bunden vid fädernehemmets mark, när han en gång väl var hemma. —

Hur tiden gick kommo underrättelserna från herr Axel allt sparsammare, och de små breflappar, som efter långa, ödesdigra mellanrum uppenbarade sig, innehöllo så godt som ingenting annat än kraf på pengar. Det från början bestämde underhållet förslog inte längre, ty på en gång hade Axel Rööd blifvit som besatt af att göra af med pengar.

Så blef det missväxt ett par år efter hvarann, och herr Joakim kunde inte skicka de sedvanliga beloppen långt mindre något öfverskott, och i ett långt bref till sonen förklarade han, att han till följd af de dåliga tiderna inte annat än tillfälligt kunde skicka honom några pengar, utan bäst var att han snarast möjligt lämnade utlandet och kom hem. — Men Axel Rööd ville inte hem. Van vid städernas brus och larm, nöjen och flärd föreställde han sig med olust det enförmiga lifvet på det ensliga Rödholm. Och om och om igen kom det långa bevekande kraf efter pengar, de följde allt tätare på hvarann, och Joakim Rööd skickade allt hvad han möjligen kunde undvara; men till slut började han bli rädd för de stora kuverten med de utländska stämpelarna. Och slutligen kom slaget, Axel Rööds begäran att fadern skulle sälja någon af Rödholms underlydande gårdar, och nu talade han rent ut — hem ville han inte, åtminstone inte till Rödholm, ”han studerade ju och passade således inte, till jordbrukare, sitt pund ville han inte gräfva ner i jorden. När han tagit sina examina, skulle han visserligen uppsöka hemlandet och gifta sig, men Walburgsholm skulle säljas, och han skulle skaffa sig någon anställning i statens tjänst. Men för att han skulle kunna fullborda sina studier, måste en af gårdarna säljas, då ingen annan utväg fanns.”

Men Joakim Rööd ville inte sälja, han ville inte skiljas vid någon af sina gårdar, han ville inte lämna något ifrån sig. Skulle främmande skörda där han sått? Skulle främlingar trampa den jord han med omsorgfullaste vård odlat? Skulle fisket i sjön och jakten i skogen tillhöra andra? Skulle

Ärade kvartalsprenumeranter.

erinnras om att nytt kvartal nu tillstundar, hvadan det är nödvändigt, för undvikande af afbrott i expeditionen, att prenumerationen skyndsammast verkställas.

den fäderneärfda jorden med allt hvad därmed var förenadt af glädje och af sorg falla i främmande händer? Herr Joakim hvarken ville eller kunde tänka sig det, och han kände tanken därpå så bitter som aska i munnen. Och genomläsandet af sonens bref hade gjort hans hjärta så tungt, att han trodde att han skulle kvävas vid tanken på denne vansläktade odåga, som visat sig vara så känslolös för den fäderneärfda torfvan, att han inte höll det för rof att vilja öfverlämna den till främlingar.

Ett visste herr Joakim, att han nu ej mera ville ha sonen tillbaka hem.

— — —

Det var en afton i maj 18.. Joakim Rööd läste detta upprörande bref, han hade just kommit in efter den rundgång genom stall och ladugård, som han företog hvarje kväll.

På pulpeten vid det öppna fönstret i kontorsrummet brann ett ensamt ljus i en mäsinghållare och på kanten af pulpeten låg ett stort, hvitt kuvert. Det hade legat där flera dagar och herr Joakim, som trodde sig veta dess innehåll, hade dragit sig för att öppna det. Han hade stannat bredvid pulpeten och stödde hufvudet i handen, medan han förströdt lyssnade till klangen af glas och porslin, som hördes från salen på andra sidan farstun, där hushållerskan höll på att duka kvällsbordet, och han stirrade dystert ut i den stora stenfarstun, bakom hvars stängda glasdörrar natten redan stod med ett vidöppet svalg af hotande mörker, ty kvällen hade blifvit tidigt mörk i afbidan på ett oväder, som hela dagen skuggat horisonten.

Plötsligt hördes doft hundskall ute ifrån gården, hvilket besvarades af en utdragen morgning från en stöfvare, hvilken sof i skuggan under herr Joakims soffa, och efter en stund steg mästern Jon Blasius i Enhörna med ett — Go' kväll — in i farstun.

Mästern Blasius, som vid denna tid var präst i Enhörna med det tillhörande annexet Turinge, såg denna afton mera ut som en vandrande krämare än som en präst. På det svarta, sträfva håret satt en svart sammetskalott, som dolde örnen, och den magra gestalten var väl insvept i en vid kappa, som var för kort för att dölja de magra benens svarta klädesstrumpor. Under armen bar han en liten svartmålad låda, som såg ut som ett pistolfodral, men som innehöll de heliga kommunionkärlen; han hade varit nedåt Gripsholmslandet och gifvit nattvarden till en döende fiskare.

Med ett förnyadt — Go' kväll — steg han in i herr Joakims rum, satte sig i skinnsoffan och ställde träladan bredvid sig på golfvet.

— Himlen såg ofäck ut, sade han, — och jag tänkte det var bäst att söka skydd, medan ovädet laddar ur sig. Jag hade aldrig hunnit hem.

— Sitt i lugn och ro, mästern Blasius, och var välkommen, och ät en bit kvällsvard med oss om en stund. Det har varit en lång och besvärlig väg, kan jag förmoda, det har varit en tryckande luft hela dagen, men ovädet är välkommet, om det för regn med sig.

Han hade tagit brefvet från pulpeten och vägde det eftertänksamt i handen, och motsträfvigt öppnade han det med en förkänsla af att ödet intill denna stund sparat honom det som skulle skaka honom i botten, och vända upp i dagen det som legat doldt underst nere i djupet.

(Forts.)

SVALÖFS

**SNABBKOKANDE
KORN-
FLINGOR**

tillverkas under sträng tålkarekontroll utestufande af bästa svenska tvåradiga korn, duga lämna tinnas

**Allmänna
Svenska Utsädes A.-B.,
SVALÖF**

SJU

dagar i veckan
läses en annons i

IDUN

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FORSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 26 MARS—1 APRIL 1916.
SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; patentbiff med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Juliennessoppa med klimp; stekt kalbringa (benig kalfstek) med potatis, grönsaker och salader; äppelris med vispad grädda.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; gratinerad fiskstufning (rester från söndag) med stekt potatis; kaffe eller te. Middag: Köttpudding å la Idun (rester från söndag)

PARAMINT PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE.
vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta vid epidemier. FLASKOR OM 50 ST. KR. 1.25
SÄLJAS ÖVERALLT
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Agra
Yogh-Margarin

Den efterlängtade nyheten,

kaffeersättningen, som bjuder det vanliga kaffets sköna arom i förening med ett betydligt billigare pris är kommen:

kostar 65 öre för
1/2 kg., 35 öre för 1/4 kg. och
säljes öfverallt. Ingen husmor bör
försumma detta utmärkta tillfälle att göra

Besparing utan försakelse.

BRIO-KAFFE-FABRIKEN :: NYKÖPING

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekta kåldolmar (rester från fredag) med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sillpudding med äggstanning; ölsupa med ägg.

RECEPT:

Juliennessoppa (f. 6 pers.). 1 liten moröt, 1 liten palsternacka, 1/2 selleri, 1 liten purjolök, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 1/2 tsk. socker, 1/2 liter klar buljong, 1 litet salads-hufvud, salt, cayenne.
Beredning: Rotsakerna sköljas, skrapas, skäras i trådfina strimlor och brynas lätt i smöret samt sockras. De läggs därefter i den kokande buljongen tillika med det sköljda, rensade och i fina strimlor skurna salads-hufvet, hvarefter soppan får koka med tätt slutet lock omkr. 15 min. Den skummas, afsmakas med kryddorna och serveras, om så önskas, med klimp eller ostkåx. — Julienne-royal beredes på samma sätt men serveras med äggroyal.

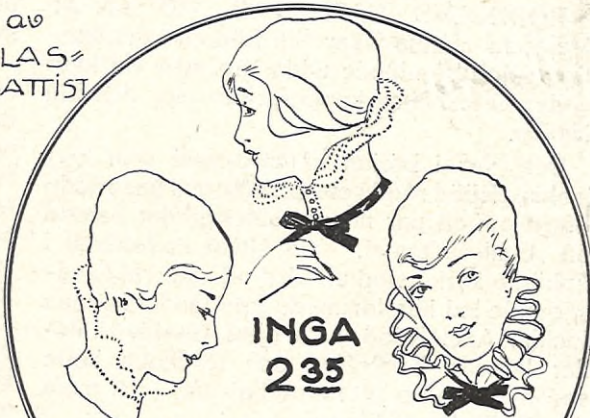
Stekt kalbringa (benig kalfstek) (f. 6 pers.). 2 kg. göd-kalbringa, 1 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. vitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.), 3/4 lit. kokande buljong eller vatten, tillsatt med 1 tsk. köttextrakt.
Beredning: Bringan torkas med en duk, urviden i hett vatten, knäcks väl och ingnides med en blandning af saltet och pepparn. En långpanna upphettas, smöret fräses däri, bringan lägges i med kött-sidan upp, sättes in i varm ugn och brynes vackert, under det den ofta öses öfver med smöret i pannan. Då den är brynt påspädes den kokande buljongen och köttet får sakta steka tills det är mörkt, eller omkr. 2 tim., hvarunder det öfveröses hvar 10:de min. Steken skäres i vackra skivor med en hvass knif, lägges upp på varmt fat, garneras med persilja och serveras med potatis, grönsaker, lingon och lök samt afredd sås, tillsatt med tjock grädda.

Benig kalfstek kan äfven stekas i gryta, men då åtgår något längre tid till stekningen.
Äppelris (f. 6 pers.). Äppelkompott: 150 gr. socker, 4 dcl. vatten, 1 lit. goda, syr-liga äpplen, saften af 1/2 citron eller 1 msk. ättika.
Ris: 1 dcl. karolina-risgryn (1 hg.), 1 1/2 lit. vatten.
Marängmassa: 2 stora ägg-hvitor, 70 gr. florsocker.
Beredning: Af sockret och vattnet kokas en klar lag, som får kallna. Äpplena sköljas, torkas, skal-las tunt, skäres i 4—6 delar, allt-efter storleken, och kärnhusen bort-skäras. Äpplena läggas, alltefter-som de skäras sönder, i 1 lit. vat-ten tillsatt med citronsaften eller ättikan. Endast så många äppel-klifytor, som få rum på ytan af sockerlagen, upptagas i sänder, få rinna af på duk, läggas i socker-lagen och få koka nått och jämnt mjuka, hvilket prövas med en visp-kvist. De uppläggas med hällsef på flatt fat och få kallna. Lagen tillsättes med mera socker och vat-ten, om så behöves. När alla äppel-klifyterna äro kokta, hopkokas lagen, om den är tunn.
Risgrynen sköljas väl i kallt vatten, få afrinna, påsättas i kokande vatten och få koka lifligt 15 min., vattnet afhålles, och kastrullen fylles med kallt vatten, hvarefter risgrynen skakas, så att de skiljas från hvarandra. De upphållas i durkslag, få afrinna, uppstälpas på duk, lagd på sikt, och få stå i mättligt varm ugn 15 min., hvarunder de ofta om-röras med gaffel, för att vattnet skall afdunsta. När grynen tagets ur ugnen, blandas de med äppelagen. Riset lägges i krans på elfast fat eller helst på ett fat af silfver. Kompotten lägges i pyramid innan-för riset. Ägghvitorna vispas till hårdt skum, florsockert, som bör vara siktadt, nedröres försiktigt i ägghviteskummet. Marängmassan spritsas genom krusig garnerings-tratt öfver äpplena. Anrättningen får därefter stå i svag ugnsvärme tills marängen är halftorr och har ljusgul färg. Serveras varm eller kall med vispad grädda.

Köttpudding å la Idun (f. 6 pers.). 3 hg. benfritt, stekt kött, 1 hg. smör, 2 tsk. finhackad lök, 1 hg. mjöl, 5—6 dcl. kokande mjölk, 5 ägg, salt, vitpeppar.
Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta, skorpor.
Beredning: Köttet skrapas och hackas fint. Smöret fräses med lö-ken och mjölet 2 min., upphålles och röres, tills den svalnat. Då tillsätts äggulorna, en i sänder och massan röres 10 min., hvarefter kö-ttet iblandas och stufningen afsmakas med kryddorna. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna, och massan hålles i en smord och brödbeströdd puddingform med lock samt får koka i vattenbad öfvanpå spisen omkr. 2 tim. Uppstälpes, gar-neras med skivor af inlagd gurka eller tomater samt persilja. Serveras med afredd sås, tillsatt med finhackad syltlök, pickels eller sylt-gurka, eller ock med brun skysås.

MODERNA KRAGAR

av
GLAS-
BATTIST

FLORA 110
ELSA 275

MODEVARHAVD.

NORDISKA KOMPANIET

Lättast att intaga af stora och barn är Apoteket Vasens Laxermarmelad, med anledning af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. På alla apotek.

D. B. C.
Flytande Putskräm för metaller.

Pröva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.
Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & Cos A.-B. GÖTEBORG.

När som helst kan man äta
ÖREBRO KEX,
men till frukostbordet är den
oombärlig.

Spara tid, arbete och pengar

genom att utföra all slags stoppning å **Singer-symaskin.**
För att i större utsträckning än hittills giva våra kunder tillfälle att lära stoppning samt ett rätt utnyttjande av de till Singer 66 medföljande apparaterna anordna vi
en avgiftsfri kurs den 3 April.

Anmälning om deltagande torde göras snarast möjligt.
SINGER Co SYMASKINS AKTIEBOLAG,
Hamngatan 16, Stockholm.

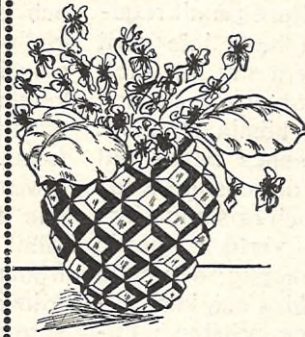
Mellin's Food
är bästa kraftnärning för svaga, klena barn i alla åldrar. Bok om barns uppfosträn gratis och franko från Mellin's Food Depôt, Malmö.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Grundt. 1880 Karlstad Grundt. 1866
är Vermlands största och äldsta tidning

**BORDSERVISER
HEDERSGÅVOR
PRESENTARTIKLAR**
AV SVENSK KRISTALL
STÖRSTA URVAL ALLA PRISLÄGEN

**De Svenska Kristallglasbrukens
Försäljningsmagasin**

KUNGL. HOVLEVERANTÖR.
20 BIRGER JARLSGATAN 18 GUSTAF ADOLFS TORG

Glöm ej att

Lukulin

är dagens
**TANDCRÈME
& MUNVATTEN**

Lukulin är starkt bakteriedödande, utan att angripa slemhinnan.
Behaglig lukt och smak!
Bevarar tänderna och gör dem kritvita!

Lejon Dantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE

FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

Sillpölsa (f. 6 pers.). 2 stora eller 3 små saltade fetsillar, 3/4 lit. kokt, kall potatis, 1 medelstor portug. lök, 4 msk. smör (80 gr.), 3 dcl. tjock grädd.

Beredning: Sillarna utargas, sköljas väl och lägga i rikligt med vatten under 12 tim. Hvar- under vattnet byts 2 ggr. Skinnnet afdrages och sillarna fläkas; ryggen och alla småben borttagas. Fileerna sköljas väl, inklappas i en fiskhandduk och skäras därefter i små tärningar. Potatisen skalas och skäres i lika stora tärningar. Löken skalas, hackas fint samt fräses väl i smöret. Därefter tillsätts silen och potatisen, och massan brynes lätt under försiktig omrörning. Sist nedröres grädden, och anrättningen upplägges på varm karott. Serveras som frukosträtt.

Vegetariska kåldolmar (f. 6 pers.). 1 hvitkålshuvud, vatten, salt.

Till fyllning: 2 dcl. risgryn (2 hg.), 8-10 dcl. mjölk, 2 1/2 msk. smör (50 gr.), 1 msk. finhackad portug. lök, 10 gr. torkad svamp (munklor och kantareller), 4 msk. stötta skorpor, 1 ägg, 2 tsk. soja, salt, närsalt.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.), 8 dcl. kålspad.

Beredning: Kålbladen lossas försiktigt från stocken, läggas i kokande, saltat vatten och förvällas omkr. 5 min. De upptagas med hälslef och få rinna af på duk, hvar- efter det gröfsta af huvudnerven bortskäres. Risgrynen sköljas, skällas i hett vatten, upphållas och få afrinna. Mjölken kokas upp, grynen illäggas på under rörning koka, tills de äro nästan mjuka, då de upphållas att kalla. Svampen sköljes väl, skällas i hett vatten och vattenlägges före kokningen. Den kokas sedan mjuk i samma vatten, tillsatt med salt, silas upp och få afrinna. Den hackas därefter fint och fräses i smöret tillsammans med den hackade löken och de stötta skorporna. Detta blandas i risgrynsgröten tillika med närsalt och soja. — En matsked af smeten lägges på hvarje kålblad, som därefter hop-

TRE ORD

SASOL

är
oumbärligt!

FAXIN

Bästa putsmedel
för alla metaller

Konstflifen, Göteborg.

Mattor, gardiner, möbelyger, dräkttyger.

Konstnärligt verkingsfulla mönster och färgsättningar.

Örover sändas till påseende.

Öprecisera noga vad som önskas.

rullas och ombindes med fint segelgarn, förut doppadt i kokande vatten. Smöret brynes i en stekgryta, dolmarna illäggas och brynas vackert, spådas med litet af det kokande kålspadet och få sakta steka med lock omkr. 1 1/2 tim. Under tiden spådes med mera kålspad, när så behöves. De upptagas, garnet klip- pes bort, och dolmarna upplägges på karott. Såsen silas, afredes och hålles öfver dem. Serveras med potatis.

Ölsupa (f. 6 pers.). 5 msk. mjöl (50 gr.), 1 1/4 lit. mjölk, 1/2 lit. godt svagdricka, 2 msk. sirap, 1/2 msk. socker (8 gr.), 1/2 tsk. ingefära, 1 tsk. salt (3 gr.), 1-2 äggulor, 2 dcl. tjock grädd.

Beredning: Mjölet utröres med 1/4 lit. af mjölken och får stå att svälla omkr. 2 tim. Resten af mjölken kokas upp, afredningen tillsättes, och vällingen får koka under vispning 8-10 min. Drickat kokas upp med sirapen och kryd- dorna och hålles i vällingen under jämn vispning. Äggulorna och grädden vispas upp i soppskålen och soppan tillslås under stark vispning. Serveras genast med stekta bröd- tärningar. — I enklaste fall ut- slutas äggulorna och grädden.

SVAR

Å den senast insända serien frågor följer här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det öfsta priset 10 kr. denna gång bör tilldelas signa- luren „Praktikus“ hvaran innehåft a- rinnen af denna signatur behagade an- mälja sig vår byrå för beloppets utbe- kommande.

N:r 40. Koklådan kan tillverkas i hvarje önskvärd storlek, till ett, två eller flera kokkärl, och kost- naderna för en sådan belöpa sig på ungefär 3 kronor. För 75 öre eller 1 kr. köpes en tomlada med lock, omkring 100 x 50 centimeter eller större, beroende på familjens an- språk med hänsyn till rätternas an- tal. Sedan tidningspapper påfästas, stoppas lådans botten och väggar, likaså locket invändigt, med hö, så fast och stadigt man förmår, tyget påfästas därefter medelst häftstift. Slutligen fylls och packas någor- lunda fast med hö ända upp till öfre kanten. Kärlen kunna nedsättas direkt i höet, men en dyna, stop- pad med hö, att täcka öfver kär- len i lådan, kan ej undvaras, och den bör vara tilltagen efter samma dimensioner. Hå-efter fästes gång- järn, märla och krampa samt hand- tag vid lådan, hvilken för pryd- lighets skull kan målas eller fer- nissas. All mat måste förkokas på spiseln 5-60 minuter allt efter fö- döämnenas beskaffenhet. Kött be- höfver längsta förkokningstid. Under de tre sista minuterna, innan grytan placeras i koklådan, får locket ej aflyttas, och det måste sluta tätt till. Så fort grytan lyftes af elden, slås den in i tidningspap- per och nedsättes skyndsamt i lå- dan, dynan påläggas och locket till- slutes noga. Hur länge maten be- höfver stå? Ja, det blir ju litet olika för olika rätter. Kött minst 3 timmar, gröt likaså, arter och kål bli bäst om de förkokas före- gående dag för att på aftonen ned- sättas i lådan. Segt oxkött t. ex gör man klokt i att en timme före måltiden åter taga upp ur kok- lådan, låta det få ett uppkok på spiseln och därefter genast åter-sätta ned det. Frukostgröten förkokas lämpligen på aftonen och nedsättes i lådan.

I sammanhang härmed kan jag ej neka mig nöjet påpeka en för- träfflig uppfinning, som kallas »Snabbkokaren» (erhålles från Norr- köping, G. V. Rundström & C:o). Den eldas med stickor och annat affall från vedboden, hvarigenom an- senligt kan sparas på bränsle. Kär- len koka fort upp. Den är lika förträfflig att värma stryckjärn på. Apparaten kostar 9 kr.

Praktikus. — Råder er om ni möjligen kan afvara en slant att köpa »Själ- kokaren Ideal» från Tjärnström & Lind, Harmåker. U. E.

N:r 41. Angående önskade hand- böcker, hör efter i bokhandeln. Vänd eder till frkn Hulda Lundin, Sthlm, eller till någon arbetsstuga. Praktikus.

N:r 42. Elever vid Sofiahemmet få första året tre bomullsklännin-

gar, andra året två, sedan en hvarje år. Förkläden: sex första året, se- dan två hvarje år. Ylleklädnin en om året. Denna kan få utbytas mot en bomullsklännin. Vinter- och sommarhattar till behof.

Kläderna få skoterskorna anse som egna, så länge de tillhöra Sofia- hemmet. Afgå de lämnas allt till- baka till hemmet.

Röda Kors-systrar och Sofiasystrar få betala en rätt stor summa pengar om de sluta upp med sitt arbete innan de äro utexaminerade. Sedan behöfva de ej betala något. Som gifta få Röda Kors-systrarna kvarstå i föreningen, som ånkor åter upptaga arbetet. Sofiasystrar få ej stå kvar som gifta, de bruka oftast gå in i Röda Korsets förening och få då fortsätta med sjukvård. För att komma tillbaka till Sofiahemmet få de på nytt börja sin kurs som elever. Diakonissor behöfva ej be- tala om de afgå, vare sig som elever eller diakonissor. I regel få de ej komma tillbaka om de varit diakonissor innan sitt giftermål.

U. E.

N:r 43. Kvinnliga trädgårdsmästare väl utbildade kunna få platser dels som vanliga trädgårdsmästare dels som trädgårdslärarinnor vid en hel del folkhögskolor och landthushålls- skolor. Lönerna bruka ej vara så synnerligen höga, varierande mellan 500 och 1 000 kr. jämte allt fritt. Utbildningen är mycket olika. Dels gifvas korta kurser om 6-7 månader vid flera folkhögskolor, vid Adelsn- äns och vid Fredrika Bremerfö- bundets trädgårdsskola, Apelryd vid Båstad m. fl. platser. En sådan kurs är aisedd för dem som vilja sköta en mindre trädgård. Längre kurser på två år pågå vid Rimforsa, Alnarp och Adelsnäs. Till de två sistnämnda skolorna fordras minst 3 års förpraktik i yrket. Vänd eder förresten till resp. skolor så får ni prospekt.

U. E.

N:r 44. Ingeborg Maria Sack bor tillsammans med sin syster i Köpen- hamn — i en förtjusande liten vä- ning, där hon kring sig samlar lit- terrära, konstnärligt begåfvade per- sonligheter. Hennes fader var diplo- mat — under några år i Frank- rike — och hennes första lefnads- år tillbringades i Paris, där hon fick sina första intryck af lifvet, liksom ook franskan var det första

språk hon talade. Hennes moder var dotter af en dansk general.

Under 10-12 år deltog Ingeborg M. Sack i »Menighedsplejen» i Kö- penhamn, i Hellig Aands kirkens församling, där hon i varm kärlek, uppoffrande tjänst verkat bland de fattiga och lidande. Hon står i föreningen »De danske Armenieven- ner» och har, för en del år sedan, liksom nu senare tiden, haft ett, vidt förgrenadt arbete för de li- dande kristna i »Blodets och tår- narnes land». För öfrigt ägnar hon sig odeladt åt sitt författareskap. Hennes mest lästa böcker äro: »Höj- fjeldspræst» (12 oplag) »Jomfru Else». »Klokke ringe», »Farmor Ursulas Have» den — mycket omtvistade — »Helligt Ægteskap» och flera andra. Hennes sist utkomna bok »Der- hjemmes en fin skildring af den gamla prästgårdens öde och ägare. En diktsamling »Bøgeslag», har hon äfven utgivet. Hon är i sitt eget land erkänd som en framstående författarinna, och äfven mycket läst i andra länder; hennes böcker äro utkomna på 8 språk — flera af dem öfversatta till svenska. Kanske äro hennes böcker dock allra mest lästa i Tyskland, där mer än en moder skrivit och bedt att få kalla sin sistkomna — Ingeborg Maria! — Sigurd Kurck.

N:r 45. »Orolig» kan lugnt flytta till Strängnäs, ty det är en ovanligt trefflig liten stad. Luften är hälsö- sam, hyrorna ha ju något ökaats genom ett regementes förläggande dit. Det finns både stora fina villor med höga hyror och små gammal- modiga hus med billiga. Både latin- och reallinje finnes, och läroverket är ju känt nästan se'n — hedenhös. Maten är som på alla andra ställen dyrare nu än förr, och speciellt fisk är ganska ondt om. Munklor är mycket godt om och diverse annan svamp. Frukt är billigt.

U. E.

(Forts.)

BREFLÄDA

REDAKTIONENS BREFLÄDA.

H. S. H. Vi ha ej plats för eder poesi.

Schlatt
Taffetas
Crêpes
Charme
Gabardine
Eolienn
Faille
Cotelé
Voile
o. s. v.

Påtryckt

Skotskt
Randigt

Schweizer's Siden

direkt från Schweiz, tull- & portofritt till bostaden!

På begäran och mot insändande af ett 20-öres frimärke erhåller Ni våra prover på garanterad solida nyheter till dräkter och blusar i taffetas, crêpes, charmeuse, gabardine, eolienn, faille, cotelé, voile o. s. v. schweizer-batist 120 cm. bred från kr. 1.50 pr meter. Särdeles rikhaltigt urval i såväl svart som hvitt och kulört.

Samtidigt rekommendera vi vår nya kollektion af schweizer-broderier, innehållande 70 nya modeplanscher med broderade mönster, som visa det utomordentligt vackra och solida utförandet af våra berömda broderier samt katalog öfver linne och smärre artiklar med äkta schweizer-broderier. Blusar och dräkter till damer, unga flickor och barn finnas i batist, voile, crêpe, organdie, lärt m. m. och i nyaste sidentyger från Nr. 295. Våra broderade artiklar äro ej sydda, men man kan själf lätt förfärdiga dem efter tillskärningsmönstren.

Begär redan i dag denna innehållsrika kollektion, som mot ett 20-öres frimärke skickas Eder franko till benäget påseende.

Schweizer & Co. Luzern, S 3 (Schweiz)
Schweizer-firma — Schweizer-vara.

Nya ypperliga specialputsmedel för lackläder.
Möjliggöra en fullt rationell vård.

Vikings Lack-Pasta

i burkar à 50 öre

är ett skydds- och konserveringsmedel, avsett att i längsta möjliga tid bevara lackeringens ursprungliga glans och smilighet, vilka den bibehåller och förhöjer samt — om för- orade — i de flesta fall kan återställa.

Vikings Lack-Puts

i askar à 50 öre

är ett renoveringsmedel, avsett för putsning av äldre lack- äder, slitna och skrapade ställen, samt igenfyllning och ut- ämning av rispor och sprickor.

Om ej Eder handlande för dessa putsmedel, kan minst 2 st. burkar eller askar erhållas franco direkt från fabriken.

Tillverkare:

Industri-Aktiebolaget Viking, Örebro.

Bästa Klosetter

Garderobs- ÖREBRO KLOSETTFABRIK, Örebro.

Om hvarje svensk husmoder använde
Snabbkokaren
skulle millioner kunna sparas i bränsleåtgång. Eldas med affall från vedboden etc.
Kokning på några minuter

Prospekt o intyg gratis o franco.
G. V. RUNDSTRÖM & Co.
Järnaffär — Norrköping.
Etablerad 1854.
Telefoner:
No 83, 500, 700, 969, 1718
"Endast äkta" om i locket finnes in-
ingjutet
Carl D. Mobergs PATENT No 5206.
Enkel, Lättskött, nygg, Luktfri.
Pris Kr. 9.—, Fraktfritt.

Husmodrarnas Centralförmedling
Förmedlar köp och försäljningar mellan hem i Landsorten och Stockholm.
JAKOBSGATAN 20, STOCKHOLM.
Rt. 12834. 10-5. A. T. 2313.

LEDIGA PLATSER

BILDAD, MUSIK, DAM, under 33 år, gärna utl. el. art., får husf-plats i ungt. hushåll i G. Svar: ålder, lönepr. f. foto, porto till »Värn», Nord. Annonstryck, Göteborg.

2 ORDENTLIGA FLICKOR, den ena kunnig i matlagning, den andra som hushjungfru, erhålla goda platser 1 maj hos kronolänsmannen Thure Holmqvist, Slite.

ENKEL, BÄTTRE FLICKA, 25-30 år, erhåller plats att jämte husmodern sköta inom hemmet föref. göromål i 2 pers. hushåll. Svar jämte foto, betyg och löneanspråk sändas till »P. N.», Nora p. r.

BILDAD FLICKA, barnkär och villig deltaga i alla göromål i ett hem där jungfru finnes får plats nu genast. Referenser och löneanspråk till fru Kapten Abr. Jerling, Jönköping.

I GODT HEM, litet hushåll i Östergötland, i närheten af Söderköping får bättre hushållsplatser flicka, kunnig i matlagning, bakn. o. s. v. plats. Familjemedl. Jungfru finnes. Betyg från platser fördras. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsgatan 34, Sthlm.

TILL HERRGÅRD i Västergötland önskas tystkallande guvernant för 2 gossar 6-8 år. Svar med foto och lönepr. sändas till »A. S.», Iduns exp. f. v. b.

ENSAMJUNGFURU, pålitlig och intresserad af matlagning får god plats i fem (fullvuxna) personers hushåll. Sv. till »15 & 18 kr.», Iduns exp. f. v. b.

ANSPRÅKSLÖS FLICKA, som kan läsa in 9-åring i elementarskola för flickor 1:sta klass till höstterminen och för öfrigt åtager sig barnfrökens sysslor får plats & egendom i Västergötland 1 maj. Familjemedlem. Lön 25 kr. pr. månad. Sv. med betyg och om möjligt fotografi. Box 24, V. v. a.

STARK, FRISK, ENKEL FLICKA, kunnig i massage och sömnad samt villig att sköta en husas alla sysslor får genast plats på landet. Sv. till »Massage och hushåll», Iduns exp. f. v. b.

SOM FAMILJEMEDLEM finnes plats för en anspråkslös o. villig, bättre flicka till den 15 april eller 1:sta maj. Bör vara kunnig i enklare matlagning och handarbete. (2 pers. hushåll). Sv. helst med foto till »Ordentliga», Angelholm p. r.

Enkel, bättre flicka villig att såsom familjemedlem i liten familj & landegendom åtaga sig en hushjungfrus åligganden får plats nu genast eller till 24 april. God lön. Jungfru finnes ej, utan förestås äfven köket af bättre flicka. Svar med rek. foto och löneprestationer till »Trefligt landhem i stilla trakt», Iduns exp. f. v. b.

Hushållerskeplatsen vid Lasarettet i Strömstad är ledig att tillträdas 1 maj. Lön f. n. 350 kr. och allt fritt. Ansökan, åtföljd af frejdibetyg och de handlingar sökanden vill åberopa, ställas till Direktionen vid Lasarettet i Strömstad och inlämnas före denna månads utgång. Strömstad den 11 mars 1916. LASARETTSDIREKTIONEN.

På Lundby Gård nära Ronneby hälsobrunn emottagas endast 3 & 4 bildade flickor som hushållslever d. 1 april samt den 1 maj 3 & 4 st. Kurserna vara 3 månader, pris pr månad 75 kr. Undervisning meddelas af praktisk husmoder. Stor konserv. efter nyaste metoder. Flera hederspris o. 1:sta pris tillerkända. Begär prosp. Tel. 9 Gärestad by. Klipp ur annonsen! LUNDBY GÅRD, Listerby.

Husa med godt sätt. serveringsvan, erhåller bra plats den 1 el. 15 maj i liten familj i större samhälle på landet. Ansökningar med rekommendationer och löneanspråk samt helst fotografi inlämnas till »Mindre familj» under adr. S. Gumellii Annonstryck, Sthlm f. v. b.

Söker Ni plats på något af den kvinnliga verksamhetens olika områden? Kom då ihåg att ett bepröfvadt och af tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat användt förfaringssätt är att sätta in en liten annons i IDUN. En platsannons - 10 mm. stor - kostar endast 2 kronor. Beloppet kan inlämnas i postansvarning, hvarvid texten lämpligen skrives & postansvarningsblanketten.

Husmoderstjänsten vid Läns-lasarettet i Falun kungöres härmed till ansökan ledig. Lön 600 kr. pr år och allt fritt. Reflekterande härå torde före denna månads utgång insända betyg jämte ansökan till Lasarettkontoret, Falun. Falun i mars 1916. LASARETTSDIREKTIONEN.

Lärarinna. Till hösten önskas en musikalisk, språkkunnig lärarinna att läsa andra klass elementarskolekurs med två flickor samt första klass med en flicka. Kunnig gifva enklare musiklektioner. Helst någon som haft liknande anställning förut o. är van vid landet. Löneprestationer, fotografi samt rekommendationer sändas till »Läkarefamilj i Dalsland», Iduns exp. f. v. b.

Ex. sjuksköterskor och barnsköterskor samt sjukvårdsbiträden erhålla arbete genom SVENSKA SJUKSKÖTERSKEBYRÅN, Göteborg, Kungsgatan 21. Tel. 14435.

Anspråkslös bättre flicka kunnig i enkl. matlagning och något sömnad, villig att utan jungfru tillsammans med husmor utföra de sysslor, som förekomma i ett mindre hem på landet, erhåller den 1 april ledig plats i tjänstemannafamilj invid järnvägsstation. Svar med foto till »Familjemedlem», Märsta p. r.

Elevplats finnes ledig & Kronpr. Margarethas vårdanstalt Kullsvedens station. Fordringar elementarbildning och friskbetyg. Vid. genom Föreståndarinnan.

Köksföreståndarinnens befattningen vid Gellivare lasarett kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 juni. Sökanden skall vara fullt kunnig i matlagning samt i skötsel af ångkok. Löneformåner 500.- kr. pr år jämte fritt vivre. Ansökningar, åtföljda af betygsskrifter och öfriga intyg som sökande önska åberopa för att styrka sin kompetens, skola vara hit inlämnade senast den 8 nästkommande april. Gellivare den 6 mars 1916. LASARETTSDIREKTIONEN.

Sjuksköterskeplatsen vid Eksjö nya epidemiska sjukhus kungöres till ansökan ledig att tillträdas den 1 juni. Löneformåner 600 kr. för år och allting fritt. Ansökningar jämte betyg m. m. insändas före den 1 maj till stadsläkaren John Nyström, Eksjö.

Föreståndarinnan för ett nybildadt hvilohem sökes. Tillträde 1 maj. Sökanden bör förete rekommendationer, som styrka förmågan att såväl praktiskt förestå ett dylikt hem som sköta en vårdinns åligganden. Svar till »Hvilohem», Svenska Telegrambyråns Annonssafdelning, Göteborg.

PLATSSÖKANDE BÄTTRE FLICKA, med stilla, vänl. sätt önskar plats i äldre hem som hjälp o. sällskap. Van vid husl. syssl. något kunnig i sjukv. Sv. t. »Vårn 1916», Borgholm p. r.

ENKEL BÄTTRE FLICKA söker plats från i mitten af maj, att under husmors ledn. sköta hushållsgörom. el. tillsam. med bättre flicka sköta hemmet. Van vid inom ett hem föref. görom., handarb., enkel matlagning. Svar till »H. S.», Iduns exp.

UNG FLICKA, som genomgått 1-årig sjuksköterskekurs & länslasarett, önskar omkring den 15 april sjukvårdsplats i familj, helst på landet. Tacks. för sv. till »M. A.», Börsting.

INFORMATÖRSPLATS sökes under sommaren i en god familj för en yngling i R. I med goda betyg. Stora löneformåner begäras ej, blott han får ett godt hem, då han aldrig förr varit ute på egen hand. Sv. t. »Mor», Iduns exp.

ENKEL FÖRLOFVAD FLICKA önskar plats mot fritt vivre 1 april-1 sept. i ordentlig familj för att lära sig skötande af ett hem. Svar under sign. »Förlofvad», Iduns exp.

ATT UNDERVISA I TRÅSKÄRNING, drifning i koppar, etsning samt porcelinsmålning önskar därtill kompetent flicka plats i skola eller hem under kortare eller längre tid. Materialier medtagas. De alla bästa betyg finnas. Svar till »God undervisning», Eskilstuna p. r.

ENKEL, BARNKÄR FLICKA önskar plats i landt- eller prästhem att hjälpa husmor med alla föref. syssl. Är sykkunnig och hushållsvan. Svar till »April», Iduns exp.

MOT FRITT VIVRE önskas plats af landt flicka, van vid alla i ett landt hushåll föref. göromål för att fullt utbildad sig i ett hems skötsel. Svar till »H. A. 1916», Iduns exp., Stockholm, f. v. b.

HVAR FINNES ARBETE för ung, bildad fru m. två-årig dotter? Genomgått 8 kl. flickskola och är fullt kompetent att sköta alla i ett hem förekommande göromål. Svar till »Små löneanspråk», Allm. tidn.-kont. 21 ÅRS FLICKA af god familj, något kunnig i matlagning, önskar plats som husmoders hjälp och sällskap. Någon lön önskvärd. Svar till »Familjemedlem», Box 11, Strömsnäs Bruk.

UNG MUSIKALISK FLICKA 23 år, med afgångsbetyg från gymnasiet 3 ring (latinare), önskar under sommaren plats som lärarinna hos familj på landet. Fullt kunnig i tyska, franska och ryska språken. Flerårig undervisningsvana. Ref.: lektor Enar Sahlén, Tulegatan 29, Stockholm. Sv. till Karin F. Sturegatan 50 2 tr., Stockholm.

NORRLÄNSKA, villig åtaga sig ensamjungfrus sysslor, önskar plats i familj. Sv. till »21-årig Norrländska», Iduns exp.

EN STADGAD, proper o. ordentlig flicka önskar till 1 maj plats som städerska & finare pensionat. Helst i Dalarna eller Värmland. Betyg o. rek. finnas. Svar till »Ordningssinne o. pliktrogen», Iduns exp.

MEDELALDERS, samvetsgrann, bildad spädbarnssköterska, som i flera år förestått mindre barnhem, önskar föreståndarinnens plats vid spädbarnskrubba, där elfvaårig fosterdotter får medfölja. Organiserar gärna nytt företag. Goda rek., moderata anspråk. Svar till »37 år, hösten 1916», Iduns exp.

UNG, BILDAD, MUSIKALISK svensk flicka, som åtnjutit sin uppfostran i Tyskland, genomgått tvenne slöjdlärokurser vid Näs och nu slöjdlärarinna vid stor anstalt i Tyskland, önskar att i en bildad familj i Stockholm få ett godt hem, mot att gifva undervisning i tyska språket samt vara behjälplig med barnens vård. Förmiddagen önskas fri. Svar utbedes under adr. Kapten O. Lundin, Aktiebolaget Otto Bergström, Malmö.

Badort Kv. Gymn.-dör. önskar plats vid badort el. på sjukhus. Goda betyg o. ref. Tacks. för sv. till »Gymn. a s t», Snällposten, LUND.

2 anspråkslösa flickor kunn. i handarb. och enkl. matl. önska komma såsom hushållslever mot fritt vivre och anses såsom familjemedlem på landegendom där jungfru finnes. Sv. t. »Hushållslever F. L.», Sv. Telegramb., Malmö.

En 20-årig glad o. hurt. flicka önskar plats på landet att gå frun tillhanda. Sv. till »Godt bemötande», Kiosken, Järntorget, Göteborg.

Gymnastikdirektör. Kvinnlig gymnastikdirektör, leg. sjukgymnast söker anställning i familj el. vid badort. Sv. t. »Arbete», Iduns exp. f. v. b.

20-årig bättre flicka som genomgått folkhögskola och hushållskurs, önskar plats & stor landt-gård, helst i Skåne, där tillfälle gifves att lära alla till ett större landt hushåll hörande göromål. Ingen lön. Vill anses som familjemedlem. Svar inom fjorton dagar till »1 maj», Dalby p. r.

Medelålders bildad flicka önskar plats att sköta hemmet hos ensam person eller mindre familj. Goda betyg och ref. finnas. Svar till »1 maj 1916», Vänersborg p. r.

INACKORDERINGAR. KONFIRMANDER mottagas instund. sommar. Skog och bad. Rikstel. Svar t. »Prästgård», Box 18, Moholm.

UNG, BILD. DAM, som f. n. studerar, önsk. inack. i äldre fam. el. hos änkefru, där ingen ungdom finnes, i Sthlms närhet (helst Stock-sund) fr. 1 april. Svar till »25 år», Iduns exp.

ENSAM MEDELALDERS DAM önskar inack. i enkelt men godt hem på landet, helst utan barn, i södra Sverige, där sällskap och omvårdnad kan erhållas. Sv. t. »1916», Iduns exp.

KONFIRMANDER. Fem & sex flickor mottagas för konfirmationsundervisning jämte egen dotter under juli och halva augusti. Priset moderat. Vacker trakt i Skaraborgs län utmed vattendrag. Tillfälle till bad. Svar till »Konfirmander», Grästorp.

Härmed inbjudes till Aktieteckning i A.-B. Husmodrarnas Centralförmedling.

A.-B. nar till uppgift att förmedla försäljningar mellan Hem i landsorten af de alster deras gårdar frambringa, såsom matvaror af alla slag, bär, frukter, konserveringar o. inläggningar, väfnader o. föröfrigt allt de önska afyttra utan andra mellanhänder än våra direkt t. hem i Stockholm. Aktiebrefven äro på 10 kr. styck o. ställas till viss man. Teckningslista o. alla öfriga upplysningar lämnas tacksamt af Martha Larsson, Husmodrarnas Centralförmedling, Jakobsbgatan 20, Stockholm.

KONFIRMANDER. Äfven i år mottagas 4 & 5 flickor för att beredas till konfirmation. Vacker, frisk, hälsosam trakt. Närmaste järnvägsstation Floby. Kursen börjar omkring den 15 juni och omfattar omkring sex veckor. Priset i ett för allt 125 kronor. Grolanda den 15 mars 1916. S. J. THYREN, Kyrkoherde.

BET. HUSHÅLLSLEEV emott. i mindre pensionat. Underv. i väfnad o. handarb. Sv. till »Skolkökslärarinna», Iduns exp. f. v. b.

Furudals pensionat gammal bruksherrgård i v. a. Dalarna. Skogrik, hög trakt (230 m. ö. h.) vid Ore älf. Jakt och fiske. Rek. ss. utmärkt rekreationsort. Uppl. Sv. Tur.-För. eller Fru G. Wuttke, Furudal. Rt. 2 c.

Lisakulla Hvilohem Sättila. Västergötland, erbi. ett lugnt och stilla hem Härlig natur. Godt bord! Helinack. fr. 65 kr Elisabeth Schultheisz, Sättila.

Doktorinnan Vilma Erikssons Hvilohem, beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Inackorderingspris kr. 3:50 pr dag, 80 & 90 kr. för mån. Adr. Högåsen, Arvika. Bröstklena mottagas ej!

Babylådan inneh. fullständig utsyrsel af 2 ontgångar för späda barn, välsydt och af bästa kvalité, pris 10 o. 15 kr. pr låda beroende på monter. Sändes mot efterkr. A. C. Cronquist & Son, Rikstel. 815. MALMO

GODHETSFULLT UPPLYS medelåld. dam hvarest hon med fördel kan bosätta sig för att kunna förtjäna sitt uppehälle med kaffeservering i det fria och matservering vintertid. Svar till »Dagligt bröd», Iduns exp.

DAMER! Lär eder porcelinsmåln. ning! Onödigt genomgå dyr kurs. Tillvägagångssätt, färgbeskrifning mot endast 5 kr. Uppgif adr. med svarsporto till »Bisyssla», Iduns exp.

KARL H. NYMAN Specialaffär för DAMUTSTYRSIAR 17 HAMNGATAN 43 DROTTNINGGATAN STOCKHOLM

CLOETTAS GULD-CACAO i vidstående förpackning säljes öfverallt 1 HEKTO 45 ÖRE

HALL'S DISTEMPER Sanitär Tvättbar är den modernaste färg, som användes vid dekoration och målning af vännigar och villor. HALL'S DISTEMPER är konstnärlig, varaktig och billig. Den levereras i 70 olika färger.

Dr Heilmans
ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSJUKDOMAR och REUMATISKA
ÅKOMMOR.
Kungssportsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 4546.

Gymnastikdirektörsexamen
afsläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
rosd. gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm.
Mästernäsgatan 70.
Kurs i massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt!

Mélanogène,
Dioquemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader.
Pris kr. 5:— + porto. Försänd. disk.
Franska Parfymmagasinet,
Hoflev. 21 Drottninggatan 21, Sthlm.
Afmagringsvål,
— absolut verkande — oskadlig. —
Pris kr. 4:50 + porto. Förs. disk.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör.
21 Drottninggatan 21.

VÄRDA HÅRET
om det är sjukt eller friskt, och använd
ZIWERTS' EXTRACT VEGETAL.
Östa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos
Kungl. Hofleverantör
ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.
Återförsäljare rabatt.

E. Wolstrups
Crème D'Orient
och samtliga preparater (yppersta medel för hudens vård).
Ensamförsäljare:
Anna Carlssons Parfymmagasin,
Hamngat. 12. Sthlm. (Midt för Kungsträdg.)

Turkiska badet
I Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris före kl 12 kr 1.50, efter kl. 12 kr. 1.75.

"FINN'S"
Hårvatten
det yppersta för håret.
Befriar från mjäll och klåda, hindrar hårfall.
Erhålles till 2 kr. från
Finn, Ljungby I.

Tvätt!
Tvättning och mangling af privat kläder utföres på ett i allo förstklassigt sätt i **Mälarebadets Tvätt- & Stryknrättning** till ett pris af 33 öre pr kg. för tvättposter öfverstigande 30 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.
Allm. 93 44. Riks 38 15.

Damer! Värda Eder hud!
Genom att hvarje afton massera händer och ansikte med **Skin-Food** erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy. Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer.

ÅRETS FÖRSTA

kvartal är nu snart sluf och göra vi härmed en höflig påminnelse till våra ärade kvartalsprenumeranter att nu genast förnya prenumerationen. Därigenom undviks oregelbundenhet i tidningens expediering vid kvartalsskiftet.

Vördsamt
IDUNS EXPEDITION.

1:sta häftet af
"Moster Emmas Väfbok"
har nu utkommit i sin 4de upplaga tillfökt med nya mönster för mattor och gardiner. Erh. mot 1:35 i postförskott från Moster Emma, Kneippbaden

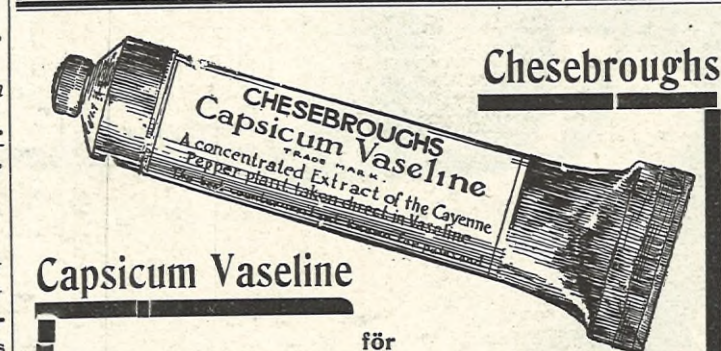
Edla Carlssons Privathotell rekommenderas. Elektr. belysning och Rikst. i alla rum. Rum fr. 2 kr. **Frukost o. Supéer serveras. Birgerjarlg. 8, Stockholm** (röd, grön o. gul spåravn stannar vid porten). Riks. 44 01, 72 59. Allm. 125 39, 195 1

Lektioner i Linnesömnad,
(äfvon blusar, underkjolar, skjortor, barnkläder.)
Elever mottagas dagligen 10 jan.—10 juni, 15 sept.—15 dec.
Eva Egnér. Karin Egnér.
R. T. 85 30. **Sibyllegatan 36, Stockholm.** A. T. 210 04

Tärna Kvinnliga Folkhögskola
Medborgerl. praktisk skola. Mångsidig slöjd (vävnad, sömnad, knyppling). 3 mån. kurs Ingen inträdesprövning. Kursavgift 20 kr.
HUSMODERSSKOLA
Huslig ekonomi och lantushållning. Slöjd. Praktiskt skolkök; eget mejeri o. smäbruk. 4 mån. kurs. Kursavgift 30 kronor.
Övre avdelning: Nyinrättad kurs för elever m. god underbyggnad, som önska ökad allmänbildning — även såsom förutbildning för t. ex. lärarinnebana, skolköks-, sjukhus-, kontors- ell. socialt arb. Svenska språk, bokför., kulturhistoria, samhällslära, fysiologi m. fl. ämnen (delvis valfria). 3 mån. kurs. Kursavg. 30 kr.

Kurs i Klädsömnad och Linnesömnad.
Lotten Dahlström — Myntgatan 5, III — Prospekt A. T. Br. 209

GYMNASTIK- & PLASTIKSKOLAN Roslagsgat. 17, 4 tr. Rikstelefon 173 62.
Undervisningen afser att genom för individen särskildt utarbetade rörelser utveckla och återställa kroppens skönhet och spänstighet.
Siri Dalström, (telef.-tid 9—1; mottagn. 11—1.

Capsicum Vaseline
för
reumatism
Säkraste, billigaste och behagligaste botemedlet är ingnidning med
CHESEBROUGHS Capsicum Vaseline
Osvikligt äfvon mot smärtor i bröstet och magkramp; stillar tand- och nervvärk samt är utmärkt mot gikt.
Säljes endast i tuber à 50 öre och 1 krona.
OBS! "Chesebroughs Vaseline" är den enda äkta Vaseline som finnes, hvarför noga torde tillses, att den köpta varan bär namnet:
Chesebrough Mfg. Co. (Cons'd) New York
Filial i London: 42 Holborn Viaduct.

Bränslebesparing!
Köp **Äggbricketter** à Kr. 4.75 pr hl. passande för kokpisar och eldning på galler i kakelugnar.
JOH. LUNDSTRÖM & Co. A.-B. Riks- och Allm. Telefon Namnrop "LUNDSTRÖMS"

LANDTLÄROVERK.
Rektor Laurells Skolhem rekommenderas där landtvistelse och individuell studieledning behövas. Adr. Kristinehamn. Rikstel.

Bilder å porslin
efter insända fotografier. Elegantaste utförande. Finaste prydnads- och presentartiklar. Väggtallrikar, Vaser, Nipperaskar. Illustrerad prisurant på begäran, mot enkelt porto, från
BERNH. HEDLUND, NORRKÖRING.

utmärker sig genom utomordentligt lätt gång, mycket stor hastighet, kort nål, stor hållbarhet mot slitning och stor spole. Arbetar därför alltid till ägarens belåtenhet.
En svensk symaskin bör finnas i hvarje svenskt hem.

Sånglektioner
enligt gammalitalienska metoden med de äldsta kvinnliga elever. Vidare Riks 703 40 kl. 10—11 f. m.

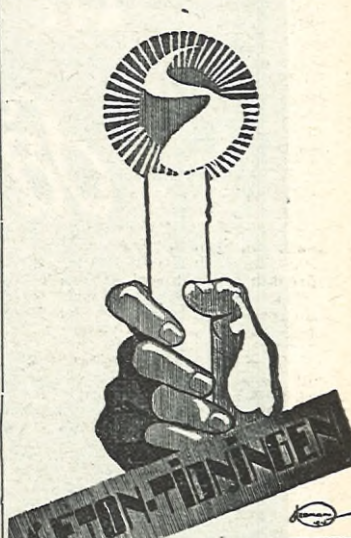
Örebro husmodersskola
VASATORGET 1. Tel. 976.
Gifver 6 veckors kurs fr. 2 maj—10 juni. Afgift med helinack. 150 kr. Skolan tillerkänd Guldmal och hederspris. Anmälan mottages af Fru Alf. Rystedt.

Vid
Vinslöfs Kvinnliga Slöjd- och Hushållsskola
belägen inom Vinslöfs municipalsamhälle vid järnvägsstation börjar ny 4 mån. kurs i slöjd och hushåll den 1 inst. april. Afgift 45 kr. för hela kursen. Skolan understödes af staten och länets hushållningssällskap. Prospekt sändes på begäran genom skolans verkst. direktör
J. S. Erman, Vinslöf.
STYRELSEN.

Ungdom,
som behöver luftombyte, sköna strandbad, som vilja segla, lära bokbinderi, moderna handarbeten m. m., få detta om svar sändes till »Om-växling», Kalmar p. r.

Praktiska gångmattor
tillverkade af starkaste cellulosa-fiber, 60 cmtr breda, försäljas mot efterkräft genom Svenska Maskin-affären, Örebro, till 1 kr. per meter. Försök några meter på prof!

Landets främsta folktidning
kostar blott:
Dagl. uppl. 7 ggr. i veckan
Pr. år: Pr. halvår:
1 Stockholm 12; — 6:—
1 landsorten 6:50 3:60
Halvveckoupplagan 2:— 1:15
Afton-Tidningen
har på två år 8-dubblat sin upplaga. Ett lysande bevis för att tidningen är omtyckt. Prenumerera! Annonsera!

BRUNKEBERGS TEATERN
Alltid veckans bästa nyheter!
Idun utgifves denna vecka i A och B.

Mors lille Olle

är alltid glad
då han tvättas
med

FLORODOLTVÅL